

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรณีศึกษาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาลกับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผลการวิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 บทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาล มีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง ประชาชนในชุมชนบ้านกลุ่มมีการประชุมร่วมกัน เพื่อค้นหาบุคคลในตำนานจนกระทั่งพบว่าในตำบลบ้านกลุ่ม มีนักมวยไทยแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ชกมวยจนมีชื่อเสียงโด่งดังไปไกลถึงเมืองพม่า “นายขนมต้ม” พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม ส่งเสริมองค์กรชุมชน “ชมรมคนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมฟื้นฟูบุคคลในตำนานมวยไทย “นายขนมต้ม” รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนายขนมต้ม และทำบุญเลี้ยงพระอุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษ ตลอดจนการใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประกวดต้นชวนชม การประกวดไก่ชน รำวงชาวบ้านย้อนยุค และการจัดการแข่งขันชกมวยไทย “ศึกมวยไทยนายขนมต้ม” เพื่อหารายได้มาก่อสร้างอนุสาวรีย์นายขนมต้ม และปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบอนุสาวรีย์ ความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนบ้านกลุ่มเป็นแกนหลัก โดยมีต้องใช้งบประมาณจากทางราชการ และพบเพิ่มเติมอีกว่า มีการจัดกิจกรรมการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดั่งมาอย่างสม่ำเสมอ โดยนำเยาวชนมาฝึกทำรำมวยไทย จัดห้องสมุดมวยไทย ไหว้ครูมวยไทยตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 และหน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมโดยกระทรวงสาธารณสุข (สสส.) ภาคเอกชน ส่งเสริมการออกกำลังกายจัด

กิจกรรม “วิ่งมาราธอนนายขนมต้ม” กิจกรรมรณรงค์เลิกบุหรี วิ่งต้านเหล้าและส่งเสริมการออกกำลังกาย ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนเสริมสร้างความเข้มแข็งและความภาคภูมิใจประชาชนบ้านกุ่มตลอดจนเป็นการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนบ้านกุ่มอย่างยั่งยืน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สภากองค์ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล พบว่านายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล อดีตเป็นนักหนังสือพิมพ์ ภายหลังที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ. 2550 หนังสือพิมพ์ที่สังกัดได้ปิดตัวลง จึงได้กลับมาทำงานในชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่พระราชบัญญัติสภาองค์การชุมชน มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2551 ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวนี้ว่า “สภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการจัดทำปฏิทินตำบล เพื่อกำหนดแผนกิจกรรมของชุมชน ตลอดทั้งปี และมีการบรรจุกิจกรรมตามประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ในปฏิทินตำบลด้วย โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีการทำบุญก่อเจดีย์ทรายร่วมกันบริเวณหลังหมู่บ้านแต่ละหมู่ไว้เรียงวันกันโดยไม่ให้ซ้ำวันกัน รวมทั้ง 9 หมู่ในตำบลบ้านกุ่ม”

(นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการสัมภาษณ์นางนิรมล คำสัด รองประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ซึ่งเป็นบุคคลที่ชาวชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ต่างยอมรับว่าเป็นนักต่อสู้ที่แข็งแกร่งอีกท่านหนึ่ง บทบาทที่สำคัญที่ได้รับการยอมรับในชุมชน คือ การผลักดันโครงการบ้านมั่นคง โดยเริ่มต้นตั้งแต่สำรวจความต้องการมีบ้านของผู้ที่มีรายได้น้อยในตำบลบ้านกุ่ม และต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนได้รับงบประมาณมาก่อสร้าง และบริหารโครงการได้ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ส่งผลให้ผู้ที่มีรายได้น้อยและไม่มีบ้านอยู่อาศัย จำนวนกว่า 100 ครอบครัว ได้มีที่อยู่อาศัยในราคาไม่แพง และสามารถผ่อนส่งได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้เช่นกันว่า

“สภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ส่งเสริมฟื้นฟูบุคคลในตำนานศิลปะมวยไทย ภายใต้ชื่กรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” เกิดจากการที่ชุมชนได้คิดกันว่าควรมีการส่งเสริมให้อุชนรุ่นหลังได้รับรู้ ความเป็นมาของ “นายขนมต้ม” ซึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา นักมวยไทยที่มีชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือ และไปชกชนะคนพม่า คราวละ 10 คน จนได้รับการขนานนามว่าเป็นสุดยอดนักมวยจากสยาม และได้รับความร่วมมือจาก ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกชน จัดกิจกรรมต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี”

(นางนิรมล คำสัด รองประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” ที่เข้มแข็ง และประสบความสำเร็จ จึงมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องมาโดยตลอดนับตั้งแต่มีการจัดแข่งชมรม จากความเห็นของประธานชมรม ซึ่งอดีตเป็นข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอบางบาล ปัจจุบันเกษียณอายุราชการ และภายหลังเกษียณอายุราชการได้เข้ามาทำงานในชุมชน โดยรับเป็นประธานชมรม และจัดแข่งกับสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เมื่อ 6 ปี ที่ผ่านมา ถือเป็นบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ชาวตำบลบ้านกุ่ม ให้ความเคารพนับถือ ได้แสดงความเห็นในเรื่องดังกล่าวนี้ว่า

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรชุมชน “ชมรมคนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” ให้ทำกิจกรรมสืบทอดฟื้นฟูบุคคลในตำนานมวยไทยคือ “นายขนมต้ม” มีการจัดงานวันนักมวย (17 มีนาคม) ของทุกปี จัดพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณนายขนมต้ม มีกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ รายได้จากการจัดงานนำมาสมทบทุนสร้างอนุสาวรีย์นายขนมต้ม และเป็นทุนในการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกปี จนกระทั่งสามารถก่อสร้างอนุสาวรีย์นายขนมต้มในท่ามวยไทย สำเร็จ ลุล่วง ในปีต่อ ๆ มา มีการจัดกิจกรรมบวงสรวง และกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องมาโดยตลอด”

(อาจารย์อัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

นอกจากความเห็นในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” แล้ว นางนิรมล คำสาด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกิจกรรมในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ เช่นเดียวกับที่เลขานุการ ได้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

“กิจกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในตำบลบ้านกุ่มของเรา มีประเพณีทำบุญไหว้วัด กิจกรรมการแข่งขันเรือยาวประเพณีของวัดจุฬามณี (วันแรม 12 ค่ำ เดือน 12) ในอดีตวัดจุฬามณี มีเรือยาวขนาด 50 ฝีพาย ชื่อ “ศรีอยุธยา” ซึ่งนำไปแข่งขันกับเรืออื่น ๆ ในแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และมีชื่อเสียงโด่งดังมากในอดีต ชะมาหลายสนาม ปัจจุบันได้ลงมติกันว่า ให้เลื่อนการจัดงานมาเป็นทุกวันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี และในงานวันดังกล่าวมีการรับสมัครผู้ชายในตำบล ให้มาอุปสมบทเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลด้วย นอกจากนี้ยังมีการทำบุญในวันเทศกาลตามประเพณีทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ซึ่งการทำบุญตามเทศกาลต่าง ๆ เหล่านี้มีการบรรจุไว้ใน “ปฏิทินตำบล” ด้วย”

(นางนิรมล คำสศ รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการสำรวจประเพณี เพื่อจัดทำปฏิทินตำบล โดยกำหนดแผนกิจกรรมของชุมชนไว้ตลอดทั้งปี เช่น ในช่วงเดือนเมษายนมีการทำบุญก่อเจดีย์ทราย หมู่ที่ 1 – 9 โดยสลับวันกัน เพื่อไม่ให้ซ้ำกัน มีการฟื้นฟูประเพณีทำบุญไหว้วัด และการจัดกิจกรรมแข่งขันเรือยาวประเพณีของวัดจุฬามณีทำบุญวันมาฆบูชา วิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และเทศกาลงานบุญตามประเพณีอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมฟื้นฟูบุคคลในตำนานศิลปะมวยไทย “นายขนมต้ม” ภายใต้ชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” ซึ่งเป็นงานใหญ่ จะมีการจัดกิจกรรม “วิ่งมาราธอนนายขนมต้ม” โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีส่วนในการกำหนดแผนงาน การจัดกิจกรรม จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งเทศบาล เอกชน สมาคมที่มาส่งเสริมการจัดงาน”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

จากความเห็นในประเด็น การส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลสำคัญในสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม พบว่ามีความเห็นที่สอดคล้องกันเป็นส่วนมาก และในการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ พบว่านายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้แสดงความเห็นในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

“ความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ผมขอเริ่มจากที่มาของสภา ก่อน กล่าวคือสภาองค์กรชุมชนจัดตั้งมาจากกลุ่มบุคคลที่ชื่นชอบในกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน มิได้เกิดจากการเลือกตั้งมาจากประชาชนในชุมชน และส่วนมากไม่ได้รับการยอมรับจากชุมชนเท่าที่ควร กลุ่มคนที่เข้ามาเป็นประธาน และสมาชิกส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการจัดกิจกรรม เช่น การประชุม การหางบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ การทำโครงการเพื่อหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรม โครงการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการส่งเสริมชมรมต่าง ๆ ที่จัดแข่งกับสภาฯ และชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” ที่เริ่มจัดแข่งตั้งแต่ปี 2552 มีการประกวดการทำอาหารไทยโบราณ เช่น การกวนกาละแม การทำแกง เช่น แกงขี้เหล็ก แกงบอน แกงเขียวหวานไก่ แกงเลียง ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ เช่น ขนมไทย เรือจำลองเป็นของที่ระลึก กิจกรรมแข่งเรือ เนื่องในงานประจำปีของวัด ในวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี มีกิจกรรมแข่งเรือ จากเดิมมีการแข่งเรือยาวประเพณีในงานไหว้วัดประจำปีในช่วงออกพรรษา เปลี่ยนเป็นแข่งเรือขนาดเล็กแทน”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

จากความเห็นในประเด็น การส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม บางส่วน และความเห็นของ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา พบว่าสมาชิกสภาและบุคลากรในพื้นที่ต่างมีความเห็นคลาดเคลื่อนไปจากบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา องค์กรชุมชน ประชาชน ขาดความเข้าใจ และขาดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีต ประเพณี คั้งเดิมของชุมชน ซึ่งพบว่าไม่มีเพียงการทำนุตามประเพณีและเทศกาลสำคัญทางศาสนา ส่วนองค์กรชุมชนเฉพาะในชุมชนมุสลิมมีกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตามศาสนกิจ หลักศาสนาอิสลามและพบมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์โบราณ เรียกว่า สามกรอบ และส่งเสริมให้เป็นโอท็อปห้าดาวคือ กระจยสารท หมี่กรอบ และทองม้วน เป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนมุสลิมตำบลชานนา

จากการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา คือ นางสาววิชญาพัส การมิติรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ซึ่งเกิดที่ตำบลชานนา เติบโตและสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนไปทำงานใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ ไม่น้อยกว่า 20 ปี จนกระทั่งเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2550 จึงได้ย้ายกลับภูมิลำเนา และเริ่มเข้ามาทำงานในชุมชน ได้ให้ความเห็นในประเด็นการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

“มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา ตามแต่เทศกาล และมีการฟื้นฟูการทำอาหารโบราณ เช่น กระจยสารท หมี่กรอบ และทองม้วน เรียกรวมนกันว่า “สามกรอบ” โดยสมาชิกกลุ่มทำอาหารในชุมชน หมู่ 2 และหมู่ 7 มีการจัดแข่งในชื่อกลุ่มสามกรอบโอท็อป 5 ดาวกับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา โดยได้สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม ในเรื่องการจัดหางบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์มีเครื่องมือผลิตอาหาร รวมถึง ช่องทางการจัดจำหน่าย และการนำผลิตภัณฑ์โอท็อปไปออกงานแสดงสินค้าตามที่ตั้งต่าง ๆ”

(นางสาววิชญาพัส การมิติรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากความเห็นของประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ในประเด็นการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการทำอาหารโบราณ เป็นผลิตภัณฑ์โอท็อปสามกรอบ สอดคล้องกับความเห็นของนายปราณวัส พึ่งเป้า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ซึ่งในวัยหนุ่มได้เคยไปทำงานที่

ต่างประเทศหลายปี และเมื่อกลับมาประเทศไทย ได้กลับมาทำงานชุมชนที่ภูมิลำเนา ตำบลชานนา อำเภอสนา ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน

“มีการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ตามเทศกาลต่าง ๆ ได้แก่ เทศกาลสงกรานต์ การทำบุญตามประเพณีไทยที่สืบทอดกันมา และมีกิจกรรมด้านการส่งเสริมการทำอาหารในนามกลุ่ม โอท็อป (3 กรอบ) คือ กระจยาสารท หมี่กรอบ และทองม้วนกรอบ”

(นายปรานวัส พึ่งเป้า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

บุคลากรอีกท่านหนึ่งของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา คือนางสาวมลนิษา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา นับเป็นบุคคลที่มีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับชุมชนมาโดยตลอด ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในมุมมองชุมชนมุสลิมที่อาศัยอยู่ หมู่ 6 ตำบลชานนา ไว้ดังนี้

“ในส่วนของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา ที่อาศัยอยู่หมู่ 6 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม นับเป็นชุมชนมุสลิมที่เข้มแข็ง และจะมีกิจกรรมด้านศาสนาอิสลาม ซึ่งมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมให้กับเด็กนักเรียน อายุระหว่าง 7 - 12 ปี ให้เรียนศาสนาช่วงเวลาว่าง ฝึกศึกษาค้นคว้า และหัดแสดงศิลปะ ดนตรี วิทโยการมาฝึกสอนให้ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการทำอาหารฮาลาล เช่น การกวนสุร่อ ในงานบุญของอิสลาม โดยในพื้นที่ หมู่ 6 ตำบลชานนา มีมัสยิด รวม 3 แห่ง ถือเป็นสถานที่รวมจิตใจของชุมชน และใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ในแต่ละปีจะมีการจัดงาน โดยเฉพาะที่มัสยิด “ฮาซานียะห์” มีการจัดงานการกุศลเพื่อหารายได้ใช้ในกิจการของมัสยิด และใช้เพื่อการศึกษา”

(นางสาวมลนิษา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของทั้งสองแห่ง พบว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลมีชมรมซึ่งมีกิจกรรมโดดเด่น ในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในนามชมรม “คนสยาม ลูกหลานนายขนมต้ม” มีกิจกรรมส่งเสริมฟื้นฟู บุคคลในตำนานศิลปะมวยไทย คือ “นายขนมต้ม” ซึ่งชมรม “คนสยาม ลูกหลานนายขนมต้ม” เป็นชมรมที่มีกิจกรรมต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมทำบุญเลี้ยงพระ อุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษ มีการวิ่งการกุศล หารายได้นำมาก่อสร้าง

อนุสาวรีย์ และประติมากรรมโดยรอบ โดยมีต้องใช้เงินงบประมาณจากทางราชการ มีกิจกรรมนำเยาวชนมาฝึกทำรามมวยไทย จัดห้องสมุด มวยไทย ไหว้ครูมวยไทย ซึ่งถือเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นชมรมที่มีผลงานปรากฏชัดเจน เป็นที่รู้จักของชาวชุมชนและบุคคลภายนอก การส่งเสริมการทำบุญประจำปี และงานไหว้วัดในวันแรม 12 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งเป็นงานประจำปีของชุมชนที่สืบสานกันมาตั้งแต่ในอดีต แต่ในปัจจุบันกำหนดไว้วันเดียวกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี จะมีการแข่งขันเรือยาวประเพณีชิงถ้วยรางวัลและมีการอุปสมบทพระภิกษุ ถวายเป็นพระราชกุศลด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการทำปฏิทินของตำบล เพื่อกำหนดวันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ไว้อย่างชัดเจน ทั้งการทำบุญตามเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา การทำบุญ (หลังบ้าน) ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีการก่อเจดีย์ทราย ที่มีทุกหมู่บ้านในตำบลบ้านกุ่ม ที่ยังคงสืบทอดมาจากในอดีต การฟื้นฟูการทำอาหารโบราณ เช่น การกวนกาละแม กิจกรรมที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น นับว่าผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมกันแสดงบทบาทของตน ทำให้กิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ในขณะที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา ไม่ปรากฏว่ามีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างชัดเจน โดดเด่น หากแต่พบว่ามีเพียงชมชนมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ที่ หมู่ 6 ตำบลชานนา อำเภอเสนา มีการจัดกิจกรรมที่โดดเด่น คือ งานประจำปีของมัสยิด หรืองานคัมมัสการกุศลของมัสยิด “ฮาซานียะห์” (คลองขุด) หมู่ 6 จัดกิจกรรมเป็นประจำทุกปี ในงานมีการแสดงยี่อนยุค ของเด็กนักเรียน เช่น การแสดงลีเกสตูการสวดขอพรจากอัลเลาะห์ การทำขนมโบราณ ได้แก่ การกวนสุร่อ และอาหารโบราณอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดงานเพื่อรวบรวมเงินรายได้ไว้สำหรับใช้ในกิจการของทางมัสยิด โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยงบประมาณจากภาครัฐ

จากการสังเกตการณ์ และได้เข้าร่วมกิจกรรมการกุศลของมัสยิด “ฮาซานียะห์” ของผู้วิจัย เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 3 เมษายน 2559 ในงาน “สายธารศรัทธา สู...ฮาซานียะห์ ปี 59” ณ บริเวณมัสยิดฮาซานียะห์ (คลองขุด) หมู่ 6 ตำบลชานนา อำเภอเสนา ประธานในพิธี มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มชาบีลีลละห์ กทม. และประธานจัดงาน เป็นคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครนายก โดยมีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกท่าน ร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ในงานดังกล่าวพบว่า มีกิจกรรมจับน้ำชา มีกิจกรรมตรวจสุขภาพเบื้องต้น เช่น วัดความดัน โดยเจ้าหน้าที่ อสม. ในพื้นที่ มีเวทีจัดการแสดงของเด็กนักเรียน มีการออกร้านจำหน่ายสินค้า และการรับบริจาคเงินเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมของมัสยิด และผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ทั้งที่อยู่

ในพื้นที่ และมาจากต่างจังหวัดจำนวนมาก นับได้ว่าเป็นงานใหญ่ประจำปีสำหรับชุมชนมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ที่ หมู่ 6 ตำบลชานนา อำเภอเสนา

หากวิเคราะห์จากแนวคิดการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สามารถนำชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนอย่างเหนียวแน่น ปรากฏผลสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจ ทั้งในระดับท้องถิ่น และก้าวไปจนถึงในระดับชาติ โดยชมรมที่เติบโตมาจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ดังเช่นชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม”

1.2 บทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีบทบาทด้านการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนพ.ศ. 2551 กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีข้อสงสัยว่าจะเกิดปัญหาเมื่อประมาณ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากพบว่ามีสัตว์น้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำอย่างผิดปกติ โดยได้มีการประสานแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มาดำเนินการวัดคุณภาพของน้ำ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีอีกทั้งมีการจัดทำโครงการ “วิจัยฝังเมืองตำบล” โดยได้รับงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้สมาชิกชุมชนทำหน้าที่เป็นนักวิจัยจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ตำบลบางบาล นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ซึ่งเป็นนักกิจกรรมคนสำคัญในพื้นที่ ได้ให้ความเห็นในกรณีดังกล่าว ไว้ดังนี้

“ในปี พ.ศ. 2554 นับว่าเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในชุมชน เนื่องจากเป็นที่จังหวัดในเขตภาคกลางทุกจังหวัดเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ที่สุด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ได้รับผลกระทบมากที่สุดอีกแห่งหนึ่ง

ขณะนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ได้เข้ามามีบทบาทในการสำรวจความต้องการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของประชาชนในชุมชน ซึ่งได้รับผลกระทบและบ้านเรือนเสียหายจากน้ำท่วม โดยให้ผู้แทนแต่ละหมู่บ้านสำรวจความเสียหาย และนำเสนอความต้องการมายังสภา และสภาได้มีการรวบรวมความเสียหาย และนำเสนอขอรับความช่วยเหลือจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

จนกระทั่งได้งบประมาณมา ผมได้ประชุมร่วมกับสมาชิกสภา และมีมติร่วมกันว่าจะกันเงินส่วนหนึ่ง ไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการสร้าง “ศูนย์เตือนภัยพิบัติ” ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย ครอบคลุมทั้งตำบล สามารถแจ้งข่าวสารและการเตือนภัยในพื้นที่ ได้อย่างรวดเร็วที่สุดนับเป็นประโยชน์ทั้งในภาวะปกติใช้ประกาศข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในชุมชน และแจ้งเตือนภัยในสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ กับเงินอีกส่วนหนึ่ง ได้จัดตั้งไว้เป็นกองทุน สำหรับการช่วยเหลือสมาชิกสภาองค์การชุมชนตำบล ในกรณีประสงค์จะกู้ยืมไปทำกิจกรรมต่าง ๆ”

(นายพงศ์พานิช ตนุพันธ์ ประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

เช่นเดียวกับความเห็นของนายณรงค์ บัวขจร เลขาธิการสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่มไม่น้อยกว่า 20 ปี และเป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยครั้งใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2554 ด้วยเช่นกัน ได้ให้ความเห็นในกรณีดังกล่าวไว้ดังนี้

“เนื่องจากพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ชุมชนส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งที่ผ่านมามีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประสบปัญหาน้ำท่วม ที่ดินริมแม่น้ำทรุดตัว ตลิ่งพัง จากน้ำท่วม รวมถึงการเดินเรือในแม่น้ำ มาโดยตลอด สภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม จึงได้ร่วมกับชาวบ้าน นำเสนอข้อมูลเพื่อจัดทำแผนป้องกันปัญหาและผลกระทบจากอุทกภัย และตลิ่งทรุดตัว ต่อมาได้รับงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการจัดทำผังเมืองรวมตำบล โดยทำการวิจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านกุ่ม ตั้งแต่หมู่ที่ 1 - 9 ในประเด็น (1) ศึกษาข้อกฎหมายผังเมือง (2) ศึกษาการใช้กฎหมายพาณิชย์นาวี การเดินเรือ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุร่วมที่ทำให้ตลิ่งริมแม่น้ำพังและทรุดตัวลง และ (3) ศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านในด้านอื่น ๆ”

(นายณรงค์ บัวขจร รองประธานสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

สมาชิกสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล อีกท่านหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ ในตำบลบ้านกุ่ม คือ นายอภิชาติ คำสวด สมาชิกสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เดิมเคยทำงานกับบริษัท ขนส่ง จำกัด ภายหลังเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นปีที่น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ จึงได้เข้ามาทำงานในชุมชนตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา ได้ให้ความเห็นในประเด็นบทบาทในด้าน การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนไว้ ดังนี้

“สภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีบทบาทในด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะหลังน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 หลาย

หน่วยงาน ให้ความช่วยเหลือเข้ามาในพื้นที่ แต่ชุมชนเองได้มีการสำรวจความเสียหาย และเสนอความต้องการของชุมชนรวบรวมมาที่สภาองค์กรชุมชนตำบล ปรากฏว่าส่วนใหญ่ต้องการงบประมาณมาปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ซึ่งต่อมาประธานสภาได้มีการเสนอของงบประมาณไปที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนตำบล และได้รับงบประมาณมาจำนวนหนึ่งนำมาปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของสมาชิก ปัจจุบันนี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการจัดทำวิจัยผังเมืองรวมของตำบลด้วย”

(นายอภิชาติ คำสด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อีกท่านหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน คือ อาจารย์ ยิ้มศักดิ์ วัชรพรตได้ให้ความเห็นในประเด็นบทบาทในด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไว้ในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

“จากกรณีภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม เมื่อปี พ.ศ. 2554 สภาองค์กรชุมชนได้สำรวจความเสียหายในพื้นที่ นำเสนอขอรับความช่วยเหลือ เป็นค่าก่อสร้างปรับปรุงที่อยู่อาศัยจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อช่วยเหลือในการเยียวยา ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมใหญ่ดังกล่าว ซึ่งต่อมาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ได้กันเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่าย ในการสร้าง “ศูนย์เตือนภัยพิบัติ” ซึ่งถือเป็นแหล่งกระจายข้อมูลข่าวสารที่สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่ายในพื้นที่ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนและประธานสภา ยังมีการหาแหล่งเงินทุนสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ มาให้ชุมชน ตัวอย่างเช่น โครงการศึกษาวิจัยผังเมืองตำบล และชมรมผู้สูงอายุตำบลบ้านกุ่ม ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนให้เป็นทุน ในการศึกษาวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สกว.)”

(อาจารย์ ยิ้มศักดิ์ วัชรพรตสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

นอกจากความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ยังมีความเห็นจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ คือ นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้แสดงความเห็นในประเด็นบทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนไว้เช่นกัน ว่า

“กิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มเท่าที่เห็น พบว่ามีการสำรวจเรื่องน้ำเสียในพื้นที่ คือ ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งถือเป็นเส้นเลือดใหญ่หล่อเลี้ยงชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เคยเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมเสวนา และพูดถึงปัญหาของชุมชนทั้งเรื่องน้ำเสีย และเรื่องขยะ”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนาอำเภอเสนา กับบทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่าอดีตที่ผ่านมา สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนามีบทบาทในด้านการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติใน แต่ปัจจุบันกลับไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งความเห็นของสมาชิกชุมชน กลับเห็นว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ ซึ่งหมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา มีหน้าที่ต้องดูแล และบำรุงรักษา ทำให้คลองसानในปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นคลองที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชาชนและกลุ่มตัวอย่างที่สภาองค์กรชุมชนชายนานางสาววิชญาพัส การมิตริ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา และนายปราณวัศ พึ่งเป้า รองประธานสภา รวมทั้งสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา คือ นางสาวจันทิมา ไกรจิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนาและต่างให้ความเห็นสอดคล้องกันในประเด็นบทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืนไว้ สรุปว่า แหล่งน้ำธรรมชาติที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งคือคลองसानไม่มีกิจกรรมบำรุงรักษาจากชุมชน และยังมีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ภาครัฐ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลชายนา ในอดีตเคยมีการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ และเคยมีการส่งเสริมการเพาะพันธุ์ปลาเทโพ และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาหมู่ 6 ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิม กรรมการมัสยิดเคยมีการนำเสนอขอทำเขื่อนเปิด-ปิด เป็นประตุน้ำแต่ไม่ได้มีการดูแล บำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องต้องจัดหางบประมาณมาดูแล บำรุงรักษา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

ในฐานะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา อำเภอเสนา ซึ่งเป็นอีกผู้หนึ่งที่ทำงานในพื้นที่โดยเริ่มจากชุมชนคลุกคลีกับประชาชนตำบลชายนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ได้ให้ความเห็นประเด็นบทบาทในการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้

“สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา ไม่มีกิจกรรมในการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ แต่เป็นภารกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบลชายนาดำเนินการ ซึ่งที่ผ่านมาได้ประสานขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมกิจกรรม และของงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ในการขุดลอกคลองสาธารณะ บำรุงรักษา กำจัดผักตบชวา ในคลองसान”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการสังเกตการณ์สภาพของคลองसानพบว่า มีความแห้งแล้ง ลำคลองบางช่วงมีน้ำแต่กลับมีผักตบชวาหนาแน่น และบางช่วงตื้นเขิน บริเวณบนฝั่งคลองทั้งสองฝั่งมีวัชพืชปกคลุมขาดการดูแล บำรุงรักษาให้อยู่ในภาพที่ดี การนำน้ำในคลองसानมาใช้ประโยชน์ทำได้ยาก บทบาท

สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา ด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนอย่างยั่งยืนยังไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม เนื่องจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา มองเห็นว่า เป็นหน้าที่ของภาครัฐ ที่จะต้องดำเนินการให้ ทำให้ชุมชนต้องเสียประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเต็มที่

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอสนา พบว่า ชุมชนตำบลบ้านกุ่มมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากบ้านเรือนชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ อาทิ อุทกภัย ประสบปัญหาคุณภาพน้ำ มีการเปลี่ยนแปลง จึงมีผลทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีการจัดทำแผนป้องกันปัญหาและผลกระทบจากอุทกภัย และตลิ่งทรุดตัว และยังเป็นที่มาของการตั้ง “ศูนย์เตือนภัยพิบัติ” ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และต่อยอดทำการวิจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านกุ่ม ตั้งแต่หมู่ที่ 1 - 9 หรือที่เรียกว่า “โครงการวิจัยผังเมืองรวมตำบล” ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ในขณะที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ส่วนรวมใช้ร่วมกันหลายหมู่บ้าน คือ คลองसान หรือ คลองขุด กลับพบว่า บางช่วงรกร้าง และตื้นเขินไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลับพบว่าส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนาไม่มีบทบาทด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เป็นเรื่องของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องจัดสรรงบประมาณมาดูแล บำรุงรักษา โดยไม่คิดว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนที่ต้องช่วยกันดูแล บำรุงรักษา เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ทำให้ต้องรอรอภาครัฐ ซึ่งหมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา จัดสรรงบประมาณมาขุดลอก และบำรุงรักษาคลองसान หรือ คลองขุด

1.3 บทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีบทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีบทบาทในด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน โดยมี

การนำเสนอปัญหาของแต่ละหมู่บ้านโดยสมาชิกมีหน้าที่รวบรวมปัญหา ความต้องการของชุมชน มานำเสนอสภาองค์กรชุมชนตำบล และจัดประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางจัดทำเป็น แผนพัฒนาชุมชน นำเสนอต่อเทศบาลตำบลบางบาลต่อไป

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้าน กุ่ม อำเภอบางบาล พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา และเลขานุการ ต่างให้ความเห็นในเรื่อง บทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหา ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ได้มีการนำเสนอแผนพัฒนาชุมชน โดยผ่านที่ ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เป็นการให้ผู้แทนแต่ละหมู่บ้านได้นำเสนอความต้องการที่ จะพัฒนาชุมชนของตนเอง และนำมาจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน ก่อนจะสรุปเป็นมติที่ประชุมและ นำเสนอแผนความต้องการของชุมชนให้กับเทศบาลตำบลบางบาล โดยในครั้งล่าสุดเมื่อเดือน ตุลาคม 2557 ได้มีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนที่สำคัญ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนนคอนกรีต เสริมเหล็ก (คสล.) เข้าหมู่บ้าน ไฟฟ้าส่องสว่างในทางสาธารณะ การขยายระบบน้ำประปาให้ ครอบคลุมทุกครัวเรือน ซึ่งต่อมาปรากฏว่า ถนนเข้าหมู่บ้านแต่ละหมู่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จากเทศบาลจากการจัดทำแผนชุมชน”

(นายพงษ์พานิช ตนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“จากการประชุมของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ได้มีการนำเสนอแผนพัฒนา ชุมชนในศูนย์ของอำเภอ ได้แก่แผนกระตุ้นเศรษฐกิจ กลุ่มอาชีพแผนก่อสร้างโรงสีข้าวขนาดเล็ก ภายใต้โครงการอาหารปลอดภัยแผนการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง เป็นต้น”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการประชุมเพื่อให้สมาชิกเสนอแผนว่าจะพัฒนา ชุมชนในด้านใด และสรุปความเห็นนำเสนอเทศบาลตำบลบางบาล และมีการนำเสนอแผนพัฒนา ชุมชนโดยของงบประมาณในนามของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน (พอช.) ดังตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเขตตำบลบ้านกุ่มเป็นพื้นที่ประสบอุทกภัย ซึ่งต่อมา ได้จัดทำแผนฟื้นฟู พัฒนาพื้นที่ประสบภัยพิบัติ และนำเสนอของงบประมาณจาก พอช. และได้รับการ สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือด้านภัยพิบัติ จำนวนเงิน 1 ล้านบาทบาท โดยเป็นงบสำหรับ ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และจัดหาถุงยังชีพแจกผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

ในขณะที่สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มบางส่วน กลับมีความคิดเห็นเรื่อง บทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน แตกต่างจาก กลุ่มแรก จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม พบว่ามีความเห็นในเรื่อง ดังกล่าวดังนี้

“ในมุมมองของผม คิดว่ากิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร มองไม่เห็นเป็นรูปธรรม หรืออาจจะมีการทำ กิจกรรมนี้ แต่ไม่มีการเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบหรือไม่”

(อาจารย์ยิ้มศักดิ์ วัชรพรต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา กับบทบาทด้านการมีส่วนร่วมการ เสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนพบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา มี บทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน โดยการ จัดเวทีประชาพิจารณ์ และนำผลการพิจารณาจัดทำแผนไปบรรจุไว้ในแผนประจำปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชายนา

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ตำบลชายนา อำเภอเสนา พบว่ามีการจัดทำเวทีให้ประชาชนได้นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนที่ต้องการ และนำเสนอแผนให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลชายนา เพื่อบรรจุไว้ในแผนประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ชายนา ดังความเห็นของประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา รองประธานสภา เลขานุการ และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในแนวทางเดียวกันไว้ ดังนี้

“มีการจัดเวทีประชาชนโดยตัวแทนชุมชนแต่ละหมู่บ้านมาประชุมร่วมกัน เพื่อนำเสนอความคิดเห็น ความต้องการพัฒนาชุมชนของตนเอง และนำผลการพิจารณาในที่ประชุมไป แผนบรรจุไว้ในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลชายนา”

(นางสาววิชญาพัส การมิตรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน และนำเสนอแผนให้ องค์การบริหารส่วนตำบลชายนาไปดำเนินการต่อ”

(นายปราณวัศ พึ่งเป้า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่นถนน และมีการวางแผนด้านเศรษฐกิจชุมชน สังคม และได้นำเสนอแผนดังกล่าวให้ องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา ไปดำเนินการต่อ”

(นางสาวลลิตา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน แผน 3 ปี (แผนหมู่บ้าน) และนำเสนอไปยัง องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา และมีการทำประชาคมเพื่อคัดเลือกแผนที่ต้องทำเร่งด่วน โดยให้ผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมประชาคมที่องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา”

(นางสาวจันทิมา ไกรชิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

นอกจากความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนาแล้ว ผู้สัมภาษณ์ยังสอบถามความเห็นจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ คือนายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา ซึ่งได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“ในพื้นที่ชุมชนตำบลชานนา มีการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน และบรรจุแผนของชุมชนในแผนงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา โดยมีพัฒนาการชุมชนเป็นที่เล็งในการจัดทำแผนให้ชุมชน ซึ่งในการจัดทำแผน จะมีการทำประชาคมหมู่บ้าน มีผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา มาร่วมรับฟังความคิดเห็น ในที่ประชุมมีการนำเสนอโครงการ และมีการลงประชามติ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องแก้ไขในลำดับแรก และลำดับถัดไป”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความเห็นจากนักปกครองท้องถิ่นอีกท่านหนึ่งคือ นายมลฑล กันศิริ กำนันตำบลชานนา อำเภอเสนา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้ว่า

“ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ได้มีพัฒนาการจาก องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา มาร่วมทำแผนพัฒนาชุมชน แต่กลุ่มสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลมาร่วมกิจกรรมน้อยเกินไป”

(นายมลฑล กันศิริ กำนันตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไข ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการมีส่วนร่วม โดยเริ่มต้นตั้งแต่

กระบวนการนำเสนอปัญหา ความต้องการของชุมชน จากผู้แทนของชุมชนแต่ละหมู่บ้าน สู่เวทีการประชุมของสภาองค์กรชุมชนตำบลซึ่งบทบาทด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เปรียบเทียบกับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา พบว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาในชุมชน ก่อนนำเสนอเป็นแผนพัฒนาชุมชนให้กับเทศบาลตำบลบางบาล จนกระทั่งนำไปสู่การจัดโครงการพัฒนาจนสำเร็จตามความประสงค์ของชุมชนแสดงให้เห็นว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มมีบทบาทที่โดดเด่นในการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนมากกว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา เนื่องจากกิจกรรมของชมรมในสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง และโดดเด่นและได้รับความร่วมมือจากสมาชิกสภา และประธานและรองประธาน ต่างทำหน้าที่ ตามบทบาทที่ได้รับอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของชมรมต่าง ๆ

นอกจากนี้ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ยังมีการจัดตั้งกองทุนให้ชมรมที่จัดแข่งกับสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ได้มีการกู้ยืมเงินทุนเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีกำหนดการส่งใช้คืนเป็นระยะเวลายาวนานที่สุดถึง 4 ปี ซึ่งในแต่ละปีให้ผู้กู้ยืมส่งใช้ปีละ 1 ครั้ง ทำให้กิจกรรมของชมรมมีทุนในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น แต่ในส่วนของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา กลับไม่พบว่ามีการกิจกรรมที่ชัดเจน

หากวิเคราะห์จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2546) ได้ระบุว่า “การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผล โครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น” และในการดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสองแห่ง ได้มีการนำแนวคิดประชาธิปไตยท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการปัญหาด้านต่างๆ ด้วย ดังเช่นสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กรณีวิกฤตครั้งใหญ่ของชุมชน คือ อุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ชุมชนได้มีการรวมตัวกัน จัดการปัญหา โดยใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลในการจัดการปัญหา นับตั้งแต่สำรวจความเสียหาย วิเคราะห์ความต้องการที่จะได้รับการเยียวยาและยอมรับกติกาของชุมชน ผ่านเวทีการประชุม จนกระทั่งได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบเงินงบประมาณ จากภาครัฐ และได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาจนประสบความสำเร็จตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

1.4 บทบาทด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีบทบาทด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีบทบาทในด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนกล่าวคือ มีการจัดประชุมของสมาชิกสภา จากผู้แทนแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะไปตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนที่กำหนดให้จัดการประชุมสมาชิกอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง และนอกจากนี้ ยังจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนด้วย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ความเห็น เกี่ยวกับบทบาทในการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา เลขานุการ และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

“มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน โดยยกตัวอย่าง เช่น สภาพัฒนาการเมือง จัดเวทีเรียนรู้โดยใช้พื้นที่โรงเรียนวัดจุฬามณีประมาณปีละ 1 ครั้งมีการจัดเวทีทำความเข้าใจกับโครงการของรัฐ มีการปรึกษาหารือตามปฏิทินตำบล และหมู่บ้าน ตามวาระโอกาสสำคัญต่าง ๆ และมีการปรึกษาหารือ เรื่องการเมือง การพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ ปากท้องของประชาชน”
(นายพงศ์พานิช ตนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการจัดเวทีพบปะพูดคุยปีละ 4 ครั้ง โดยมีผู้แทนแต่ละกลุ่ม ชมรม เข้าร่วมประชุม หรือหากคราวใดมีเรื่องราวที่ต้องการขอความคิดเห็นจากสมาชิก อาจจะมีการเรียกประชุมเป็นการเร่งด่วน ซึ่งทางฝ่ายเลขานุการ จะทำหน้าที่ในการเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุม รวมทั้ง ใช้ประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่าน “ศูนย์เตือนภัยพิบัติ” ที่มีสถานะเป็นหอกระจายข่าวในภาวะปกติ”
(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีการจัดเวทีปรึกษาหารือ โดยเฉพาะกลุ่ม หรือชมรม เช่น “ชมรมคนสยาม ลูกหลานนายขนมต้ม” จะมีการพูดคุย ปรึกษาหารือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สมำเสมอ”
(อาจารย์ยิ้มศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“มีการจัดประชุมกลุ่ม ประมาณ 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง และนอกเหนือจากการประชุมอย่างเป็นทางการ ยังมีการปรึกษาหารือกันในงานบุญ งานวัด และตามวาระโอกาสที่ได้พบปะกันแบบไม่เป็นทางการสมำเสมอด้วย”

(นายอภิชาติ คำสด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความเห็นของนักปกครองท้องถิ่น คือ นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับ บทบาทในการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้ ดังนี้ว่า

“มีการประชุมผู้แทนระดับหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง มีผู้แทนกลุ่มอาชีพ ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ในแต่ละหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมด้วย”

(นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

และมีความเห็นจากนักปกครองท้องถิ่น อีกท่านหนึ่ง คือ นางสาวอรุโณทัย พารอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับ บทบาทในการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้ ดังนี้ว่า

“ความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่าจะมีการจัดประชุมผู้แทนระดับหมู่บ้าน ตามวาระ คือ ปีละ 4 ครั้ง”

(นางสาวอรุโณทัย พารอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความเห็นจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (เทศบาลตำบลบางบาล) คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล กล่าวถึงบทบาทในการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้ ดังนี้ว่า

“ในด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ผมมองว่าที่นี่มีกิจกรรมเวทีปรึกษาหารือ ตามกลุ่ม ชมรม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสตรีกลุ่มออมทรัพย์ เป็นประจำทุกเดือน”

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนาอำเภอสนา กับบทบาทในด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา มีบทบาทด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน แต่ไม่โดดเด่น และไม่ชัดเจน โดยเฉพาะชุมชนมุสลิม หมู่ 6 จะมีการจัดประชุมของสมาชิกสภา จากผู้แทนแต่ละหมู่บ้าน มากกว่าหมู่บ้าน อีกทั้งยังมีการจัดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในขณะที่พื้นที่หมู่บ้านอื่น ๆ จะมีการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนในช่วงแรกเมื่อเริ่มจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา แต่ภายหลังกิจกรรมดังกล่าวนี้ ขาดความต่อเนื่อง และห่างหายไปมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา พบว่าประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา รองประธาน และสมาชิก มีความเห็นที่แตกต่างกัน ในเรื่องบทบาทด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ดังนี้

“ไม่มีการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนในพื้นที่”

(นางสาววิชญาพัส การมิตริ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีการประชุมร่วมกันในช่วงแรก ๆ ที่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลชานาแต่ภายหลังกิจกรรมนี้ก็กลับค่อย ๆ ห่างหายไป”

(นายปราณวัส พึ่งเป่า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“มีการพูดคุยประชุมเป็นประจำทุกเดือนที่มีสยิด และแต่ละมีสยิด จะมีการประชุมกลุ่มย่อย และนำมาเสนอที่ประชุมกลุ่มใหญ่ (ในพื้นที่ หมู่ 6 ตำบลชานา มีมีสยิด 3 แห่ง)”

(นางสาวจันทิมา ไกรชิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ นักปกครองท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความเห็นในเรื่องบทบาทด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน โดยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“เมื่อมีการประชุมประจำเดือน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ที่ทำการอำเภอ และนำมาถ่ายทอด ให้กับประชาชน โดยการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน”

(นายอิม ไกรพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีการจัดเวทีประชุมปรึกษาหารือกันของประชาชน เช่น ความต้องการใช้งบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในตำบล”

(นายสุเมธ ศรีอัชกรินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอ บางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา ด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอ บางบาล มีการนำปัญหามาพูดคุยกันในเวที และมีการนำเสนอความต้องการของชุมชน ได้อย่างตรงประเด็นที่สุดซึ่งในการปรึกษาหารือกันนั้น เป็นไปได้ทั้งแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ เช่นในงานบุญ งานบวช หรืองานอื่น ๆ อีกทั้ง “ศูนย์เตือนภัยพิบัติ” ยังเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสื่อสารกันระหว่างสภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอ บางบาล กับสมาชิกและประชาชนในชุมชน ถือเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วที่สุดอีกด้วย ส่วนสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา แต่เดิมมีการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน แต่ในปัจจุบันกลับไม่พบว่า มีการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนต่อเนื่อง และแม้แต่ความเห็นของประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ยังกล่าวว่ามีกิจกรรมด้านนี้

เมื่อนำมาวิเคราะห์จากกรอบแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง(Citizen politics)พบว่า การที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน นับเป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสนอความต้องการของชุมชนเข้าสู่เวที แนวทางปฏิบัติที่ภาครัฐต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชน

1.5 บทบาทด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนพบว่ากิจกรรมด้านนี้ที่โดดเด่น คือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีการจัดหาเงินทุนสำหรับทำกิจกรรม โดยมีการตั้งกองทุน เป็นเงินทุนหมุนเวียน ให้สมาชิกสามารถกู้ยืมไปเป็นทุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรม การจัดหาช่องทางและแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน

จากการลงพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เพื่อสัมภาษณ์ความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่ามีความเห็นของประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธาน เลขานุการ และสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ

“มีกองทุนสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียน สนับสนุนกิจกรรมของสมาชิกกองทุนในการทำกิจกรรมและมีการวางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม หารือความรู้ และตลาด เพื่อสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน เช่น การทำโครงการเกษตรปลอดภัย และมีการบูรณาการกิจกรรม ต่อยอด ให้สภาองค์กรชุมชนตำบล เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้”

(นายพงศ์พานิช นุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ให้แต่ละชุมชนส่งเสริมแนวทางชุมชนพอเพียง ประหยัดรายจ่าย โดยปลูกพืชผักสวนครัวไว้เก็บกินมีการตรวจสอบสารตกค้างในอาหารที่กินในแต่ละวัน มีอุปกรณ์ทดสอบชมรมตรวจหาความเสียหายมะเร็งปากมดลูก ก่อนส่งต่อไปโรงพยาบาลศูนย์”

(นางนิรมล คำสาด รองประธานสภาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สนับสนุนให้แต่ละกลุ่มส่งเสริมการประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีกิจกรรมหนุนเสริมให้มีการตั้งกลุ่มประกอบอาชีพ มีการลงหุ้น มีการแสดงบัญชีรับ - จ่าย ที่โปร่งใส และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม สร้างความเชื่อมั่นให้สภาองค์กรชุมชนตำบล”

(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการสนับสนุนเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ โดยมีการลงทุนให้กู้ยืมเงินสำหรับนำไปประกอบอาชีพ และทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้และมีกำหนดให้ส่งใช้คืนในระยะยาวได้นานถึง 4 ปี”

(อาจารย์ยัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้ ความเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลบางบาล) คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ยังได้กล่าวถึงบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้เช่นกันว่า

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม มีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ซึ่งกลุ่มอาชีพที่โดดเด่นได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลา กลุ่มทำขนมโบราณ เช่น กาละแม และอาหารอื่น ๆ โดยสามารถนำไปประกอบอาชีพและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา กับบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า กลุ่มประชากรมีความเห็นต่างกันเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายแรกเห็นว่าการส่งเสริมการผลิตอาหาร 3 กรอบ คือ กระจยา สารท หมี่กรอบ และทองม้วนเป็นหลัก แต่อีกฝ่ายกลับมีความเห็นว่า ไม่มีการส่งเสริมกิจกรรมด้านนี้

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา พบว่า ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ ประชากรสภาองค์กรชุมชนตำบลชานาเลขานุการ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ในเรื่องบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

“สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา มีการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มอาชีพผลิตอาหารสามกรอบ คือ กระจยา สารท หมี่กรอบ และทองม้วน โดยการจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อซื้ออุปกรณ์ จัดหา

ช่องทางการจำหน่าย ซึ่งผลิตภัณฑ์สามกรอบ ถือเป็นผลิตภัณฑ์โอท็อปของชุมชนที่ได้รับความนิยมมาก”

(นางสาววิชญาพัส การมิตริ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีการส่งเสริมกิจกรรมผลิตสินค้าของชุมชน นำไปจำหน่าย และมีการปันผลกำไรคืนให้กับชุมชน และมีการช่วยเหลือสวัสดิการชุมชน”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“มีกิจกรรมส่งเสริมเยาวชน เช่น การแข่งขันกีฬา มีโรงเรียนสอนศาสนา (อิสลาม) ซึ่งสอนตั้งแต่ระดับชั้น ป. 1 - ป.6 โดยวิธีการเรียนควบคู่กันไปกับการศึกษาภาคบังคับ 2 แห่งในพื้นที่ คือ โรงเรียนวัดชานา และโรงเรียนวัดชัยภูมิ”

(นายฮิม ไกรพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“เดิมมีกิจกรรมส่งเสริมกลุ่มอาชีพการทำอาหารโอท็อปมีการสร้างโรงสีขนาดเล็กในชุมชน โดยมีการรวมหุ้น และชาวบ้านเห็นหุ้นส่วน ซึ่งขายกันเองภายในชุมชนแต่ภายหลังเลิกทำกันไป เนื่องจากผลตอบแทนไม่ค่อยมี”

(นายแสวก พุงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

“กิจกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนพบว่าการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มโอท็อป ผลิตภัณฑ์สามกรอบ ได้แก่ หมี่กรอบ ก๋วยเตี๋ยว และทองม้วน โดยจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย การบรรจุภัณฑ์ และเครื่องมือการผลิต”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

ในขณะที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอีกฝ่ายหนึ่ง กลับมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มแรก กล่าวคือ เห็นว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา ไม่มีกิจกรรมในด้านนี้ด้งความเห็นของรองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา และนักปกครองท้องถิ่น (กำนันตำบลชานา) ซึ่งกล่าวว่า

“ไม่มีกิจกรรมด้านนี้ เนื่องจากขาดความศรัทธาในตัวผู้นำ (ประธานสภา)”

(นายปราณวิศพงษ์ ร่องประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ไม่มีกิจกรรมที่ชัดเจน”

(นายมณฑล กันศิริ กำนันตำบลชานา สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้
 องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่าสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง คือ
 สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีจุดแข็งที่สามารถจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน สำหรับ
 ใช้ขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน โดยสมาชิกสามารถกู้ยืมไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตาม
 ความต้องการได้ อีกทั้งระยะเวลาในการส่งคืนยาวนานถึง 4 ปี ทำให้ไม่เป็นภาระที่หนักเกินไปใน
 การส่งคืน รวมทั้ง ยังมีการส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้เลี้ยงตนเองและ
 ครอบครัว มีการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย เพื่อความโปร่งใสของการดำเนินกิจกรรมด้วย สำหรับสภา
 องค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่ตอบว่ามี
 กิจกรรมนี้ กับ ฝ่ายที่ตอบว่าไม่มีกิจกรรมนี้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนในการแสดงบทบาทของสภา
 องค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา และความสัมพันธ์ส่วนตัว ระหว่างประธานสภาองค์กรชุมชน
 ตำบลชานา อำเภอสนา รองประธานสภา และนักปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งค่อนข้างไม่ราบรื่น
 เท่าที่ควร ส่งผลกระทบมาถึงการดำเนินกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา ด้วย

เมื่อนำมาวิเคราะห์จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง (Civil Community)
 พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กร
 ชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน จากคำให้สัมภาษณ์ของ
 ประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการ พบว่าลักษณะเด่นของชุมชนเข้มแข็งมี 3 ประการ
 คือ 1) สามารถรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่น สมาชิกมีความรักและผูกพันต่อกันและต่อชุมชน และ
 มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน 2) มีศักยภาพที่จะพึ่งพิงตนเองได้ในระดับสูง แม้จะต้อง
 พึ่งพิงภายนอกอยู่บ้าง แต่อำนาจการตัดสินใจทุกด้านยังอยู่ที่ชุมชน 3) มีการพัฒนาศักยภาพของตน
 ได้อย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้น คำว่า “ชุมชนเข้มแข็ง” จึงหมายถึง การที่
 สมาชิกในชุมชนรักและผูกพันต่อกันต่อชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มี
 ศักยภาพที่จะพึ่งพิงตนเองได้ในระดับสูง แม้จะต้องพึ่งพิงภายนอกบ้าง แต่อำนาจในการตัดสินใจ
 ทุกด้านยังอยู่ที่ชุมชน รวมไปถึงมีการพัฒนาการศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องด้วย
 กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ โดยไม่สูญเสียลักษณะเฉพาะของชุมชน

หากวิเคราะห์จากแนวคิดการเมืองภาคพลเมือง (Citizen politics) ซึ่งหมายถึงการที่
 ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการทางการเมือง เพื่อกำหนด
 แผนงานการผลักดันนโยบายสาธารณะต่อสังคมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรทางการเมือง
 และระบบราชการ ในทุกระดับส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการทั้งในการเมืองและงาน
 สาธารณะได้ดำเนินการกิจกรรมที่เป็นผลต่อการกระตุ้นการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักและ

กระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการดังกล่าวต้องเป็นเป้าประสงค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน พบว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ยังไม่ปรากฏว่ามีกิจกรรม และกระบวนการในด้านนี้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา
1	บทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น			
	1.1 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	แตกต่าง	- ฟื้นฟูบุคคลในตำนาน คือ “นายขนมต้ม” และ มีการจัดกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่อง - ฟื้นฟูประเพณีการ ทำบุญไหว้วัด และการ แข่งเรือยาวประเพณี - ส่งเสริมการทำอาหาร ไทยโบราณ	- มีเพียงการส่งเสริม อาหารไทย “สาม กรอบ” คือ หมี่กรอบ กระยาสารท และ กล้วยกรอบ
	1.2 ด้านการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนอย่างยั่งยืน	แตกต่าง	- มีการสำรวจที่ดินริม แม่น้ำ ตรวจสอบความ เสียหายจากอุทกภัย - สำรวจน้ำเสียในแม่น้ำ เจ้าพระยา - มีโครงการวิจัยผังเมือง ตำบล	- ไม่มีกิจกรรม
	1.3 ด้านการมีส่วนร่วม เสนอแนะแก้ไขปัญหาใน การจัดทำแผนพัฒนา ชุมชน	เหมือน	- มีการนำเสนอความ ต้องการของชุมชนผ่าน สภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อบรรจุเป็นแผน	- มีการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชน และนำเสนอเป็น แผนงานในองค์กร

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา
			พัฒนาชุมชนให้ เทศบาลตำบลบางบาล พิจารณา -มีการนำเสนอแผน พัฒนาชุมชน ไปยังหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน	บริหารส่วนตำบล ชานา
1.4	ด้านการจัดให้มีเวที ปรึกษาหารือกันของ ประชาชน	แตกต่าง	-มีเวทีปรึกษาหารือกัน ของประชาชนแบบเป็น ทางการ โดยมีการ ประชุมผู้แทนระดับ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง -ประชุมสมาชิกสภา องค์กรชุมชนตำบล ปีละ 4 ครั้ง -มีเวทีปรึกษาหารือ แบบไม่เป็นทางการใน งานบุญ งานวัด ตาม วาระโอกาสต่างๆ ที่ได้ พบเจอกัน	-มีเวทีปรึกษาหารือ กันของประชาชน แต่ไม่มีความต่อเนื่อง
1.5	ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กร ชุมชนในตำบลเกิดความ เข้มแข็งและพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน	แตกต่าง	-มีการตั้งกองทุน หมุนเวียนไว้สำหรับให้ สมาชิกได้กู้ยืมไปทำ กิจกรรม หรือประกอบ อาชีพและมีระยะการ ใช้คืนค่อนข้างนาน	-มีกิจกรรมบ้างแต่ไม่ โดดเด่น เป็นเพียง เฉพาะกลุ่ม เช่น ชุมชนมุสลิม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานนา
			-มีกิจกรรมส่งเสริม กลุ่มอาชีพ	

2. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น

2.1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพบว่า ตำบลบ้านกุ่มตั้งอยู่ในเขตพื้นที่น้ำท่วม ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถป้องกันได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกพื้นที่ บางส่วนรับราชการ บางส่วนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วม หรือการให้ความร่วมมือกับชุมชนยังมีน้อยเกินไป ประกอบกับการดำเนินกิจกรรมหลายอย่างต้องใช้งบประมาณในการขับเคลื่อน ผลักดัน รวมทั้งการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องเสียงศูนย์เตือนภัย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เกี่ยวกับความเห็น ปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล สมาชิกสภา และนักปกครองท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้ว่า

“ปัญหาเกิดจากการคัดสรรคนทำงาน มีการคัดเลือกคนไม่ตรงกับกิจกรรม บางคนได้รับการคัดเลือกแต่ไม่ทำงานตามหน้าที่ มีการตั้งข้อสังเกตการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับว่า มีการนำไปใช้ส่วนตัวและไม่มีการต่อยอดกิจกรรมจากภูมิปัญญาของกลุ่ม”

(นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาและอุปสรรคของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนคือ ประชาชนโดยทั่วไป ที่ไม่อยู่ในชมรม ไม่เข้าใจกิจกรรมของกลุ่มหรือชมรม ประกอบกับเทศบาลตำบลบางบาล ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม

เสนอไปได้และไม่มีการชี้แจงให้ประชาชนได้รับรู้ การดำเนินการโครงการใหญ่ ๆ ในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น การจัดทำผังเมืองตำบล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รับรู้ความเป็นมาของโครงการนี้”
(อาจารย์ ยิ้มศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“ขาดผู้นำที่สามารถชักนำชุมชน มาร่วมกิจกรรมกับสภาองค์การชุมชนได้ ถ้ามีกลุ่มตัวอย่างที่เคยปฏิบัติไปแล้ว จะมีแนวโน้มชุมชนจะร่วมปฏิบัติตาม”
(นางสาวอรุโณทัย พารอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

นอกจากความเห็นของประธานองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล สมาชิกสภาและนักปกครองท้องถิ่นแล้ว รองประธานสภา และเลขานุการ ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จาริตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ดังนี้

“ขาดงบประมาณสนับสนุนในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งเป็นพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วม ภัยธรรมชาติ เป็นประจำเกือบทุกปี ทำให้กิจกรรมบางอย่างไม่ต่อเนื่อง และไม่ประสบผลสำเร็จ”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“มีปัญหาในการทำความเข้าใจกับกลุ่มชาวบ้าน ที่ส่วนมากสอบถามเรื่องการใช้จ่ายเงินในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าปัญหาด้านอื่น”

(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากความเห็นข้างต้นที่สอดคล้องกันแล้ว ยังมีความเห็นจากนายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเห็นดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ

“ปัญหาและอุปสรรคเท่าที่เห็น คือ การยอมรับในบทบาทของสภาองค์การชุมชนตำบลบ้านกุ่ม จากประชาชนในชุมชนยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ที่มาไม่เข้มแข็งเนื่องจาก ที่มาของสมาชิกสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของชุมชน ภูมิปัญญาในท้องถิ่น มีมากมายหลากหลาย แต่ไม่ได้รับการส่งเสริมที่ชัดเจน เป็นเรื่อง ๆ ไป เช่นภูมิปัญญาในด้านการทำอาหาร สักคมปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่ทำนา และทำไม้ก้านรูป แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม วิถีของชุมชนจึงมีความเปลี่ยนแปลง”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์การชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา กับปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จาริตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่าสมาชิกสภาองค์การชุมชนตำบลชานา

อำเภอเสนา มีความมุ่งหวังให้ภาครัฐ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลชานา เป็นผู้เข้ามา สนับสนุนกิจกรรมของสมาชิก ทั้งในด้านทุนด้านงบประมาณ และบุคลากรให้กับสภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา อำเภอเสนา เพื่อให้ได้ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรค ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าแต่ละคน ต่างมีความเห็นที่หลากหลาย แตกต่างกันตามสถานะ ของแต่ละคน ดังเช่น ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา รองประธานสภา และ ประชาชนตำบลชานาได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“เดิมที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็น อย่างดี แต่ภายหลังผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลชานา ได้มีการนำวัสดุ อุปกรณ์ของส่วนรวมมาใช้ใน กิจกรรมส่วนตัว มีการบริหารงานโดยขาดความโปร่งใส ทำให้เกิดข้อครหา และความร่วมมือจาก ชุมชนจึงค่อย ๆ ห่างหายไปจากชมรม”

(นางสาววิชญาพัส การมีตรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ผมมองว่าที่กิจกรรมของชุมชนไม่ต่อเนื่อง ปัญหามาจาก การขาดการสนับสนุน จากนักปกครองท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2) รวมทั้ง ขาดการชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนกิจกรรม ของกลุ่มอาหารโอท็อป จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

(นายปรานวัส พึ่งเป่า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“มีการผลิตสินค้าในชุมชน แต่ยังคงขาดตลาดรองรับ ประกอบกับความร่วมมือจาก ชุมชนยังมีไม่มากพอ และที่สำคัญขาดผู้นำกลุ่ม ที่จะขับเคลื่อนกิจกรรม ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย”

(นางสาวทัศนีย์ พรหมชัย ประชาชนหมู่ 7 ตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

จากการสัมภาษณ์นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขาฯสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา ซึ่งเป็นผู้อาศัยในพื้นที่ชุมชนมุสลิม หมู่ 6 ตำบลชานา ได้กล่าวถึงปัญหาในการ ส่งเสริมวัฒนธรรมในชุมชนที่เกี่ยวกับการแสดงศิลปะ และสมาชิกสภาได้ให้ความเห็นในเรื่อง ดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“การฝึกซ้อมศิลปะ ขาดความต่อเนื่อง วิทยากรที่ฝึกซ้อมมีเวลาว่างน้อย มีอาชีพอื่น และขาดงบประมาณสนับสนุนค่าเดินทางของวิทยากร ประกอบกับมีภารกิจอื่น ๆ ของเด็กที่มา ฝึกซ้อมมีเยอะมาก ทำให้เวลาในการฝึกซ้อมลดลง”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“เรื่องปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน มองว่าขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยง ผลผลิตกันที่ผลิตได้ ขาดแหล่งจำหน่ายรองรับ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือขาดบุคลากรในพื้นที่มาร่วมกิจกรรม”

(นางสาวจันทิมา ไกรจิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความเห็นจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีหลากหลาย เนื่องจากสภาพสังคมของตำบลชานา เป็นสังคมยุคใหม่ ประชาชนมีความเป็นส่วนตัวสูงมีการประกอบอาชีพนอกพื้นที่ ไม่มีเวลาในการรวมกลุ่ม และร่วมกิจกรรมกับชุมชน คนรุ่นเก่าที่ร่วมกิจกรรมค่อย ๆ หายไป ไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาทดแทน ประกอบกับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐมีน้อยเกินไป”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา พบว่า สิ่งเหมือนกันคือ ประชาชนในชุมชนยังไม่เข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ทำให้ขาดความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากชุมชน ส่งผลให้กิจกรรมที่สภาดำเนินการไม่ยั่งยืน ไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนคนรุ่นเก่า ที่ทำกิจกรรมของสภา รวมทั้งยังมีการนำวัสดุอุปกรณ์ของสภาไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ประกอบกับสภามุ่งหวังให้ภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่นเข้าไปส่งเสริมกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่มีความต่อเนื่อง

2.2 ปัญหาด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับปัญหาด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านชุมชน และประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำเกือบจะทุกปี จึงเป็นปัญหาอุปสรรคหลักที่สำคัญในการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของสภาองค์กรชุมชนตำบล บ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เกี่ยวกับปัญหาด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พบว่าประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เลขาธิการ และสมาชิกสภาได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ปัญหาของชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ส่วนใหญ่มาจากภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ตลิ่งพัง ทрудตัว ที่เกิดขึ้นเป็นประจำเกือบจะทุกปี บางปีท่วมขังนานเกือบ 3 เดือน ต้องมีการฟื้นฟู บำรุงรักษาถิ่นใหม่ตลอดทุกปี ถือเป็นปัญหาหลักที่เป็นเรื่องเหนือการควบคุม และไม่สามารถแก้ไขได้อย่างถาวร” (นายพงศ์พานิช ตนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาในด้านการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงนามธรรม ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน แต่มีการตั้งกลุ่มเครือข่ายรักษ์เจ้าพระยา” (นายณรงค์ บัวจจร เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“ขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ปัญหาจากการใช้น้ำ ยังไม่มีการจัดระบบการใช้น้ำแหล่งน้ำธรรมชาติ อย่างคุ้มค่า กลับปล่อยให้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ (หนองปลาตุก) เสื่อมโทรมและแห้งแล้งไปโดยไม่มีการฟื้นฟูไม่มีการจัดการระบบการจับเก็บ คัดแยกขยะในชุมชน มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ที่ถนนสาธารณะและขาดผู้ดูแลรักษาความสะอาดและประชาชนส่วนใหญ่มองว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ” (นายอภิชาติ คำสด สมาชิกสภาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

ในขณะที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักปกครองท้องถิ่น ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ด้วยเช่นกัน ว่า

“มีปัญหาการถมดินในพื้นที่ จากทุนขนาดใหญ่ ซึ่งเข้ามาในพื้นที่ โดยที่ชุมชนยังไม่ได้รับทราบว่าเป็นโครงการทำอะไร และในพื้นที่ยังมีการทำบ่อทราย ซึ่งมีการขุดลงไปลึกมากจนกระทั่งถึงน้ำใต้ดินขึ้นมาปะปน กับน้ำผิวดินในบริเวณพื้นที่ฝั่งตะวันตกของอำเภอ” (นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

“ขาดแรงจูงใจให้ชุมชนร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม และชมรม ยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลกัน” (นางสาวอรุโณทัย พารอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา กับปัญหาด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เนื่องจากสมาชิกชุมชนต่างคิดว่าเป็นภารกิจที่ภาครัฐควรจะต้องดูแลและจัดสรรงบประมาณมาดูแล บำรุงรักษา และบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการดูแล บำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชานา อำเภอเสนา พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา รองประธานสภา และเลขานุการ ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“มีปัญหาการใช้น้ำในกรณีเกิดภัยแล้ง เกิดปัญหาการจัดสรรน้ำ มีการแบ่งการใช้รูปแบบไม่เป็นธรรม และไม่มีงบบำรุงรักษา ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี”

(นางสาววิชญาพัส การมิตริ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาการขาดการดูแล บำรุงรักษา และจัดการน้ำในพื้นที่ปัญหาจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้มีอำนาจสั่งการ และปัญหาการปฏิบัติไม่เป็นไปตามข้อสั่งการ”

(นายปราณวัส พึ่งเป่า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ขาดหน่วยงานร่วมในการดูแล รักษา มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ อย่างไม่มีวินัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

นอกจากความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานาแล้ว ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักปกครองท้องถิ่น ยังได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ ว่า

“ต้องพึ่งภาครัฐเข้ามาช่วยในการขุดลอกคลอง กำจัดวัชพืช ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแล บำรุงรักษาน้อย”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนในพื้นที่ตำบลชานา ขาดมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น การร่วมกันดูแล บำรุงรักษา คลองसान และในการจัดกิจกรรมมักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งต่างมองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และมุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลชานา จัดหางบประมาณมาขุดลอกคลอง”

(นายมณฑล กั้นศิริ กำนันตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา พบว่า ประชาชนในชุมชนตำบลบ้านกุ่มมี ปัญหาประสบอุทกภัยเกือบทุกปี ทำให้การพัฒนาพื้นที่ขาดความต่อเนื่อง และบางส่วนขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติไม่คุ้มค่า ซึ่งในส่วนของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา ชุมชนกลับมองว่าปัญหา คือ ขาดหน่วยงานเข้ามาดูแล บำรุงรักษา โดยชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแล การใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

2.3 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและนำเสนอไปยังเทศบาลตำบลบางบาล แต่ขาดการนำไปสานต่อให้เกิดการพัฒนาตามที่นำเสนอแต่ยังขาดความร่วมมือด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการ และการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมของเทศบาลตำบลบางบาล

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนชุมชน พบว่ามีความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งจากความเห็นของประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา เลขาธิการ และสมาชิกสภาได้กล่าวไว้ดังนี้ว่า

“การจัดทำแผน โครงการและแผนพัฒนาชุมชน ยังขาดองค์ความรู้เชิงวิชาการ และไม่มีแหล่งข้อมูลกลางที่สามารถนำไปใช้ได้”

(นายพงศ์พานิช ตนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“การจัดทำแผนมีปัญหาด้านการบรรจุแผนในสภาเทศบาลตำบลบางบาล และประชาชนไม่สามารถเข้ารับฟัง และแสดงความคิดเห็น ในเวทีประชุมของสภาเทศบาลได้”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในขณะที่ภาครัฐมุ่งเน้นการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน แต่สภาองค์กรชุมชน ต้องการส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกชุมชนให้เข้มแข็งก่อน เทศบาลตำบลบางบาลไม่มีการตอบสนองแผนของชุมชนที่นำเสนอไป บางครั้งมีการตั้งงบประมาณการเกษตร แต่มีการแปรงบประมาณไปทำอย่างอื่นในภายหลัง และ

กรอบแผนงานตามที่เทศบาลตำบลบางบาลกำหนดไว้ “ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาอุปสรรค บางครั้งก็มาจากหน่วยงานภายนอก ดังเช่น เทศบาลตำบลบางบาล ที่ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เท่าที่ควรจะเป็น ”

(อาจารย์อัมศักดิ์ วัชรพรต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา กับปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วม การเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในภาพรวมแล้วพบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา ขาดบุคลากรในชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

จากความเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ของนางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา นักปกครองท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6) และประชาชนตำบลชานนา ได้กล่าวไว้ ดังนี้ ว่า

“ไม่มีผู้เสนอแนะความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและยังไม่มีประชาชนในวัยทำงานมาร่วมกิจกรรม เนื่องจากมีภาระงานประจำนอกพื้นที่”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ชุมชนมีการจัดทำพัฒนาชุมชน นำเสนอไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา แต่มีปัญหาเรื่องการจัดลำดับความสำคัญ ความเดือดร้อนของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไขแบบทันทีหรือบางครั้งมีความล่าช้า”

(นายอิม ไกรพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนมีการนำเสนอความต้องการเป็นแผนพัฒนาชุมชน แต่ขาดการสานต่อจากผู้ส่วนเกี่ยวข้อง การดำเนินการบางโครงการขาดความโปร่งใส มีการทุจริตจากผู้ดำเนินการโครงการ

(นางสาวทัศนีย์ พรหมชัย ประชาชนหมู่ 7 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

“ขาดการติดตาม ขาดการผลักดัน ประชาชนมีการนำเสนอความต้องการเป็นแผนพัฒนาชุมชน แต่ขาดการสานต่อจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การดำเนินการบางโครงการขาดความโปร่งใสมีการทุจริต จากผู้ดำเนินโครงการ”

(นางพรทิพย์ พึ่งเป้า ประชาชนหมู่ 6 ตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความเห็น จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลชายนา) และสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหา ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ในการจัดประชุมแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุมจะน้อย เนื่องจากติดภาระหน้าที่จากการประกอบอาชีพ และส่วนมากคนในวัยทำงาน จะทำงานนอกพื้นที่ ทำให้เราขาดคนทำงานในพื้นที่ด้วยเช่นกัน”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาเกิดจากสภาวะผู้นำ ผู้มีอำนาจไม่มีความจริงจังในการให้ความร่วมมือนำเสนอแผนพัฒนาชุมชน ไม่ฟังความต้องการของประชาชน ประกอบกับประชาชนเอง ก็ขาดการมีส่วนร่วม และขาดความเข้าใจในวิธีการนำเสนอแผนของชุมชน ทำให้ไม่ได้รับการพิจารณาแผน”

(นายเสวก พยุงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมการเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอสนา พบว่ามีสิ่งที่เหมือนกัน คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาชุมชนนำเสนอไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ แต่กลับพบว่ายังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ทันทั่วถึง หรือบางครั้งมีความล่าช้าไม่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน และสิ่งที่เหมือนกันคือ ในการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชนจะมีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมน้อย เนื่องจากส่วนมากติดภาระหน้าที่การทำงาน

2.4 ปัญหาด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับปัญหาด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ในวัยแรงงาน ต่างทำงานนอกพื้นที่ และในการจัดเวทีปรึกษาหารือ กันของประชาชน จะมีผู้เข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือน้อยเกินไป จึงขาดผู้นำเสนอความต้องการที่แท้จริง

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในชุมชนตำบลบ้านกุ่ม พบว่าประชาชนสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล เลขาฯ และสมาชิกสภา ได้ให้

ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ในตำบลบ้านกุ่มไว้ดังนี้ว่า

“ที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม จัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ก่อนส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ แต่กลับพบว่าได้รับความร่วมมือจากประชาชนน้อยเกินไป”

(นายพงศ์พานิช นุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนภาคีรัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ต้องการส่งเสริมอาชีพ ในชุมชนเทศบาลตำบลบางบาล ไม่มีการตอบสนองแผนของชุมชนที่นำเสนอไปบางครั้งมีการตั้งงบประมาณด้านการเกษตรไว้ แต่ภายหลังมีการแปรงบประมาณไปทำอย่างอื่นกรอบแผนงาน ตามที่เทศบาลกำหนด ไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่”

(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“เมื่อมีการประชุมเพื่อให้นำเสนอแผนพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่จะไม่มีผู้แสดงความ คิดเห็นใด ๆ”

(นายอภิชาติ คำสด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ผมมองว่าปัญหาอยู่ที่ ไม่มีเจ้าภาพริเริ่มในการจัดเวที ประกอบกับเวลาไม่ เอื้ออำนวย ประชาชนติดภารกิจอื่น ๆ ทำให้นัดประชุมได้ยาก”

(อาจารย์ ยิ้มศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

นอกจากความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มแล้ว ยังมีความเห็น จากนายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม ในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ประชาชนในวัยทำงานส่วนมากไม่อยู่ในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในช่วงเย็นหลัง เลิกงานมาจัดเวทีพบปะปรึกษาหารือ”

(นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา กับปัญหาอุปสรรคด้านการจัดให้มีเวที ปรึกษาหารือกันของประชาชน กล่าวคือในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนมักจะไม่ค่อย ประสบความสำเร็จ ประชาชนไม่ให้ความสนใจ นักปกครองท้องถิ่น ไม่เห็นความสำคัญ แต่ในส่วน ชุมชนมุสลิม กลับไม่พบปัญหาด้านนี้ เนื่องจากมีการจัดประชุมที่มัสยิด ซึ่งมีในพื้นที่ 3 แห่งด้วยกัน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ตำบลชานา อำเภอสมนา เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน โดยประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสมนา รองประธานสภา และนักปกครองท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6) ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ในการจัดเวทีปรึกษาหารือ ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนไม่ให้ความสนใจ ประกอบกับนักปกครองท้องถิ่น (กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) ไม่เห็นความสำคัญของการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน”

(นางสาววิชญาพัส การมิตรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมในเวทีปรึกษาหารือ และไม่เข้าร่วมกิจกรรม”

(นายปรานวัส พึ่งเป่า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ไม่ค่อยพบว่ามีปัญหา เนื่องจากมีสถานที่ศูนย์รวมในการนัดหมาย คือที่ มัสยิดในพื้นที่ ซึ่งมี 3 แห่ง ได้แก่ (1) มัสยิดฮาซานียะห์ (ดั้งเดิม ประมาณ 50 ปี) (2) มัสยิดกอศิรียะห์ (ประมาณ 37 ปี) และ (3) มัสยิดนูรุลวาน (ประมาณ 22 ปี) เดิมเป็นโรงเรียนปอเนาะ แต่เปลี่ยนมาเป็นมัสยิดในภายหลัง”

(นายฮิม ไกรพันธ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากความเห็นของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานาแล้ว ยังมีความเห็นจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ คือ นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมในการเสนอแผน และการร่วมกิจกรรมของชุมชนยังมีน้อย”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา พบว่ามีสิ่งเหมือนกัน คือ ในด้านการมีส่วนร่วม และความร่วมมือจากชุมชนมีน้อยเกินไป และประชาชนในวัยทำงานส่วนใหญ่ทำงานนอกพื้นที่ จึงไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน แต่สิ่งที่แตกต่างกันของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา คือ ชุมชนมุสลิม ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ หมู่ 6 ได้รับความร่วมมือใน

การจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนเป็นปกติ เนื่องจากมีมัสยิดซึ่งนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางของชุมชนตำบลชานาแห่งหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมาก

2.5 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการมีสภาองค์กรชุมชนตำบล ประกอบกับสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มบางส่วนขาดวินัยในการใช้หนี้ที่กู้ยืมมาจากกองทุน และยังมีความเห็นว่ารัฐต้องสนับสนุนงบประมาณ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา เลขาฯ และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ประกอบกับเงินกองทุนสำหรับสมาชิกกู้ยืมไปทำกิจกรรม สมาชิกบางคนขาดวินัยในการส่งใช้คืน และไม่ส่งคืนภายในเวลาที่กำหนดไว้”

(นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่มองเห็นมาตลอด คือการที่สมาชิกชุมชนในตำบลขาดความร่วมมือในกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบล”

(นางนิรมล คำสาด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ปัญหาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน การพัฒนาจึงไม่ยั่งยืน ไม่มีการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมอาชีพในพื้นที่ กฎหมายที่กำหนดมาแล้วแต่ เอื้อประโยชน์กับภาครัฐ มากกว่าประชาชน”

(นายณรงค์ บัวจกร เลขาฯ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และประชาชนในพื้นที่หมู่ 6 ยังได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ปัญหาของชุมชนตำบลบ้านกุ่มด้านนี้ คือ ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ ประชาชนไม่เข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการมีสภาองค์กรชุมชนตำบล”

(อาจารย์ ยิ้มศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“มีทุนให้แต่ละกลุ่มอาชีพผู้เฒ่าไปลงทุนประกอบอาชีพ และสนับสนุนกิจกรรมของแต่ละกลุ่มเพื่อให้เข้มแข็ง สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนต่อเนื่อง เชื่อมโยงต่อไปได้”

(นายเจริญ สุขสุลาภ ประชาชน หมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

ความเห็นจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้ดังนี้ว่า

“ประเด็นนี้ มีความคิดเห็นว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เข้าใจบทบาทตนเอง คลาดเคลื่อน และมุ่งเน้นในการหางบประมาณมาจัดกิจกรรม โดยมิได้เป็นความคิดของประชาชน ในชุมชนอย่างแท้จริง ผู้นำสภาองค์กรชุมชนตำบล ไม่เข้มแข็ง ขาดการยอมรับจากประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา กับปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า ชุมชนยังขาดความ เข้าใจบทบาทของของสภาองค์กรชุมชน และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ขาดการสื่อสารทำ ความเข้าใจกับประชาชน รวมทั้งนักปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ขาดการ ประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมไม่สะดวก และราบรื่น

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชานา เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและ พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยที่ นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบล ชานา อำเภอเสนา และสมาชิกสภา ได้กล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“มีปัญหาจาก การขาดความเข้าใจของชาวบ้านในชุมชนและสภาองค์กรชุมชนตำบล ชานา ขาดการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชน”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ขาดการสานต่อกิจกรรมของชุมชนให้ยั่งยืน”

(นางสาวจันทิมา ไกรชิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายสุเมธ ศรีอัคชรินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา และนักปกครองท้องถิ่น นายมณฑล กันศิริ กำนันตำบลชายนาได้ให้ความเห็นในกรณีดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา มีบทบาทน้อย ไม่มีการขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาให้ชัดเจน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบกับ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา กับ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 และกำนันตำบลชายนา ไม่ลงรอยกัน จึงขาดการประสานสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน”

(นายสุเมธ ศรีอัคชรินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา ขาดการประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน”

(นายมณฑล กันศิริ กำนันตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม และสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา พบว่า มีสิ่งที่เหมือนกัน คือ สภาองค์กรชุมชนตำบลทั้ง 2 แห่ง ต่างรอรับงบประมาณจากภาครัฐมาสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งยัง ขาดความร่วมมือของประชาชนในชุมชน และในส่วนที่แตกต่าง คือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มมีการกันงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรลงพื้นที่ส่วนหนึ่ง จัดตั้งเป็นกองทุน หมุนเวียนสำหรับให้สมาชิกได้กู้ยืมไปทำกิจกรรมโครงการ หรือเป็นทุนในการประกอบอาชีพ โดยมีกำหนดส่งใช้คืนเป็นระยะเวลาสูงสุดถึง 4 ปี

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชายนา
2	ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น			

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานนา
2.1	ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เหมือน	-การคัดเลือกคนไป ทำงาน ไม่ตรงกับ กิจกรรม -ชุมชนขาดความเข้าใจ และขาดการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของสภา องค์กรชุมชน -ขาดผู้นำในการทำ กิจกรรม -งานงบประมาณ -วิถีของชุมชนมีความ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม -ขาดแหล่งจำหน่าย สินค้า	-คนที่ได้รับคัดเลือกไม่ ทำกิจกรรมของชุมชน -ชุมชนขาดความเข้าใจ และขาดความร่วมมือ ในกิจกรรมของสภา องค์กรชุมชน -ขาดงบประมาณ สนับสนุนในการจัด กิจกรรมของสภา องค์กรชุมชน -วิถีชุมชนเปลี่ยนแปลง -ขาดตลาดรองรับสินค้า
2.2	ด้านการบำรุงรักษาและ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน	แตกต่าง	-มีปัญหาจากภัย ธรรมชาติที่นอกเหนือ การควบคุมคือน้ำท่วม ซึ่งต้องมีการฟื้นฟูหลัง น้ำลดทุกครั้งอย่าง ต่อเนื่อง -บำรุงรักษาเป็นประจำ ทุกปี -ขาดการจัดการปัญหา อย่างเป็นระบบเพื่อให้ เกิดความยั่งยืน -ปัญหาทุนขนาดใหญ่	-สมาชิกชุมชนไม่เห็น ความสำคัญในการ บำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งคือ คลองसान -ทรัพยากร ธรรมชาติ ในพื้นที่ขาดการดูแล บำรุงรักษา ต้องพึ่งพา ภาครัฐในการดูแล บำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา
			เข้ามาในพื้นที่ แต่ประชาชน ไม่ได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร -ขาดแรงจูงใจให้ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของชุมชน	
2.3	ด้านการมีส่วนร่วม เสนอแนะแก้ไขปัญหาใน การจัดทำแผนพัฒนา ชุมชน	แตกต่าง	-ขาดองค์ความรู้เชิง วิชาการในการจัดทำ แผนพัฒนา -หน่วยงานภาครัฐขาด การนำแผนพัฒนาไป สานต่อ -ชุมชนมุ่งเน้นแก้ไข ปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจชุมชนใน ขณะที่ภาครัฐเน้นการ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน	-ขาดบุคลากรเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชน -ขาดการติดตามผลการ ปฏิบัติตามแผน -มีความสงสัยในประเด็น การทุจริตของโครงการ ในชุมชน -ผู้นำไม่มีความจริงใจ ในการนำเสนอแผน ของชุมชน
2.4	ด้านการจัดให้มีเวที ปรึกษาหารือกันของ ประชาชน	แตกต่าง	-ความร่วมมือจาก ประชาชนในพื้นที่มี น้อย เนื่องจากเวลาไม่ เอื้ออำนวย -ขาดผู้แสดงความ คิดเห็นในเวทีจัดทำ	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ไม่เห็น ความสำคัญ ของการจัด เวทีปรึกษาหารือ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา
			-องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นไม่บรรจุแผนที่ ประชาชนมีมติ	กันของประชาชน -ประชาชนไม่นำเสนอ เสนอความคิดเห็นใน เวที
	2.5 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรชุมชน ในตำบลเกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืน	เหมือน	-ขาดงบประมาณ สนับสนุน กิจกรรม -สมาชิกสภาขาดความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ -สมาชิกชุมชนบางคน ขาดวินัยในการใช้คืน เงินกองทุน	-ต้องการให้ภาครัฐ สนับสนุนงบประมาณ -สมาชิกสภาขาดความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ -ขาดการสื่อสารทำ ความเข้าใจระหว่างสภา กับสมาชิก

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนใน ท้องถิ่น

3.1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ในด้านบุคลากรที่เข้ามาเป็นสมาชิกสภา บางส่วนไม่มีศักยภาพพอที่จะทำกิจกรรมร่วมกับสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม และเห็นว่าภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ควรจะลงมาช่วยในการขับเคลื่อนจัดกิจกรรม ของสภาในฐานะพี่เลี้ยง เช่น การส่งเสริมการผลิต ผลิตภัณฑ์ในชุมชน และการจัดหาช่องทาง หรือตลาดรองรับเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนายพงศ์พานิช

ตุนพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา และเลขานุการ ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ควรใช้เวทีสภาขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และควรแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร โดยปรับเปลี่ยนคนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่ม แต่ไม่ทำงานตามหน้าที่ ให้พ้นจากตำแหน่ง และในด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน ต้องการให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาลาดรองรับผลผลิตของกลุ่ม รวมทั้งมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้ชนรุ่นหลัง”

(นายพงศ์พานิช ตุนพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้รัฐบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ภาคราชการเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย ควรมีการประชาสัมพันธ์ การจัดงานให้กว้างขวาง และต้องรณรงค์ขอความร่วมมือประชาชน ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ร่วมกันจัดงานประเพณี”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

และจากการที่ได้สัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม จำนวน 2 ท่าน ซึ่งได้ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวไว้ดังนี้ ว่า

“ควรจัดให้มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันภายในครอบครัว โดยมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มเด็ก เพื่อให้มีส่วนร่วม เนื่องจากครอบครัวเป็นชุมชน สังคม เด็กจะไม่ถูกทอดทิ้ง ให้อยู่ลำพัง เมื่อผู้ใหญ่มาร่วมกิจกรรมกับชุมชน”

(นายเจริญ สุขสุลาภ ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

“ข้อเสนอแนะในด้านนี้ ผมมองว่า การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน ยังขาดการจัดการด้านตลาดอย่างเป็นระบบ และต้องมีการโน้มน้าวให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภาองค์กรให้ได้ และสิ่งที่สำคัญ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนมีข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติได้จริง และยั่งยืนให้กับสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มด้วย”

(นายธงชัย อวนกลิ่น ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล อีกท่านหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูบุคคลในตำนาน ในฐานะประธานชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ตัวประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ขาดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ขาดความเป็นผู้นำองค์กร และโดยปกติไม่อยู่ในพื้นที่ภาครัฐให้ความสำคัญกับสภาองค์กรชุมชนไม่มากพอ ควรจะต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง และต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรในท้องถิ่นมากขึ้นการที่ชมรม “คนสยามลูกหลานนายขนมต้ม” เข้มแข็งได้ เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความเป็นผู้นำอย่างแท้จริง และได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง” (อาจารย์ยัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ผมมองว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ยังขาดความพร้อมในการทำกิจกรรมด้านนี้ และจำเป็นต้องค้นหาความพร้อมของประชาชนในชุมชนก่อน คัดเลือกกิจกรรมสำคัญ ๆ มาดำเนินการให้ชัดเจน สัก 2 - 3 เรื่อง และต้องค้นหาความร่วมมือจากชุมชน เพื่อคัดเรื่องราวจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเรื่องที่โดดเด่นมาดำเนินการให้เป็นที่ประจักษ์”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา มีข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่าผู้บริหารท้องถิ่น และนักปกครองท้องถิ่นมองว่าปัญหาส่วนมากเกิดจากการที่ประชาชนไม่สามารถดึงชุมชนให้มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับสภาองค์กรชุมชนได้ และยังเห็นว่าประชาชนต้องแสดงบทบาทให้มากกว่านี้ อีกทั้ง ยังต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในด้านวิชาการ และด้านการตลาด เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนาให้มากกว่าเดิม

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชานนา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งรองประธานสภาเลขานุการ และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ความเห็นของผม คือ ต้องการให้ภาครัฐ หรือภาคเอกชน มีส่วนสนับสนุนทุนอุปกรณ์ และองค์ความรู้ ในการผลิต ผลิตภัณฑ์ของชุมชน รวมทั้งช่องทางการจัดจำหน่าย ที่ยั่งยืน”

(นายปราณวัต พึ่งเป้า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“เห็นควรส่งเสริมกิจกรรมทึเกสุดู ไว้ในชั่วโมงการเรียน และให้เด็กฝึกซ้อมในเวลาเรียน หรือมีการตั้งเป็นชมรมในโรงเรียน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ต้องการให้มีการฟื้นฟู ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ทึเกสุดู กิจกรรมของสุเหว่า (มัดยิด) และมีการคัดเลือกบุคลากรไปฝึกอบรมความรู้ และนำมาถ่ายทอดให้กับประชาชนในชุมชน”

(นางสาวจันทิมา ไกรจิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

ในขณะที่นักปกครองท้องถิ่น คือ นายมลฑล กันศิริ กำนันตำบลชานา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ โดยมุ่งประเด็นปัญหาไปที่ตัวประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา ดังนี้ว่า

“ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ต้องเข้ากับผู้นำได้ทุกหมู่ ทุกชุมชน เพื่อให้การประสานงานระหว่างกันจะได้ดีขึ้น จากปัญหาในปัจจุบัน พบว่า ประธาน ไม่สามารถดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับสภาได้”

(นายมลฑล กันศิริ กำนันตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ คือ นายสุเมธ ศรีอัคชรินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ต้องการให้สภาองค์กรชุมชนชานา มีการขับเคลื่อนกิจกรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม และสามารถขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลชานาร่วมสนับสนุนกิจกรรมได้”

(นายสุเมธ ศรีอัคชรินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา พบว่ามีความเห็นที่เหมือนกัน กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ต้องการให้ตัวผู้นำมีความเข้มแข็ง และมีความชัดเจนในการเลือกกิจกรรมที่ต้องการส่งเสริมให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องการให้ภาคส่วนอื่น ได้แก่ ภาครัฐ และเอกชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไป ในขณะที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา ต้องการให้

ประธานมีความเข้มแข็ง สามารถเป็นผู้นำชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งต้องการให้ภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนด้วย ในขณะที่ท้องที่ปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลชานนา มีความพร้อมในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนาอยู่แล้ว

3.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มอำเภอบางบาล มีความต้องการให้ภาครัฐ หรือภาคส่วนอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา การพัฒนา และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เนื่องจากพลังชุมชนยังเข้มแข็งไม่มากพอ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับความเห็นในข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา และนักปกครองท้องที่ (กำนันตำบลบ้านกุ่ม) ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“จากการทำงานในพื้นที่มาหลายปี ทำให้ผมพบว่า ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ยังขาดการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของส่วนรวม ดังนั้น สิ่งที่ต้องทำคือ การสร้างความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากชาวชุมชน จะก่อให้เกิดพลังชุมชนที่เข้มแข็ง”

(นายพงศ์พานิช ตุ่นพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้มีองค์กรภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ป้องกัน และตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน และควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่อย่างจริงจัง”

(นางนิรมล คำสคร รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้มีองค์กรภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ป้องกัน และตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน”

(นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

ในขณะที่สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล อีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในพื้นที่ และปัจจุบันเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลบ้านกุ่ม ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ และสอดคล้องกับความเห็นของเลขานุการ และประชาชนตำบลบ้านกุ่ม ไว้ด้วยเช่นกัน ดังนี้ว่า

“ประชาชนในพื้นที่ต้องเห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอด้วย”

(นายอภิชาติ คำสด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และช่วยกันดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนอย่างยั่งยืนทั้งนี้ภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมด้วย และสภาองค์กรชุมชนตำบล ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติให้มีโครงการในพื้นที่ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชุมชนในอนาคตในระยะยาว รวมทั้ง ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ และผลกระทบต่อชุมชน และผลตอบแทนกลับคืนสู่ชุมชนเป็นอย่างไร”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“ควรมีการโน้มน้าวชาวบ้าน ให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และชี้ให้เห็นผลกระทบ หรือผลเสีย ของการไม่ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติชุมชน โดยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ และถ่ายทอดไปถึงผู้ใหญ่ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในภาพรวม”

(นายเจริญ สุขสุลาภ ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอีกท่านหนึ่ง ซึ่งนับว่ามีความสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้ให้ความเห็นในประเด็นคำถามดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ปัญหาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน หลาย ๆ เรื่อง จำเป็นต้องใช้นักวิชาการจากแต่ละกระทรวง ที่รับผิดชอบแต่ละด้านมาวิเคราะห์ วิจัยเชิงวิชาการเพื่อให้คลายข้อสงสัยของชุมชน อย่างเช่น กรณีการขุดเจาะบ่อทรายที่ลึกลงถึงชั้นน้ำใต้ดิน ประชาชนเองก็สงสัยจะว่าน้ำที่อยู่ชั้นใต้ดินปลอดภัยไหม มีแร่ธาตุอะไรที่เป็นอันตรายเจือปนขึ้นมาหรือไม่”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา มีข้อเสนอแนะด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่าต้องการหาผู้รับผิดชอบ หรือเจ้าภาพในการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งหมายถึง คลองसान

หรือที่ประชาชนในพื้นที่เรียกว่า คลองขุดถือเป็นแหล่งน้ำสำคัญแห่งหนึ่งในพื้นที่ เนื่องจากไหลผ่านตำบลชานนาหลายหมู่บ้าน และต่างก็ใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ชุมชนกลับมีความเห็นว่าภาครัฐควรมีงบประมาณสนับสนุนในการฟื้นฟู บำรุงรักษา และควรต้องมีบุคลากรร่วมดำเนินการในการดูแล บำรุงรักษาด้วย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชานนาเกี่ยวกับความเห็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งรองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา สมาชิกสภาและประชาชนตำบลชานนาได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“ควรมีการหาแนวร่วม จิตอาสา เพื่อทำประโยชน์ให้กับชุมชนมากขึ้นควรมีหน่วยงาน ส่งเสริมกิจกรรม ด้านการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน”

(นายปรานวัต พึ่งเป้า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“การดูแล บำรุงรักษาคลองสาน ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วม และเป็นผู้ดำเนินการดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติชุมชน”

(นางสาวจันทิมา ไกรจิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้พัฒนาคลองสาน ด้วยการทำฝายน้ำล้น หรือมีเขื่อนกั้นน้ำ เพื่อท่อน้ำจากต้นทางไปปลายทางให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม”

(นายเสวก พวงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

“ต้องการให้ภาครัฐ มีผู้รับผิดชอบได้จริง มีงบประมาณ มีกำลังคนมาดำเนินการ”

(นางสาวทัศนีย์ พรหมชัย ประชาชนหมู่ 7 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา ซึ่งได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ต้องการให้มีความร่วมมือกันระหว่างงานภาครัฐ และประชาชนในชุมชน เพื่อให้การพัฒนา บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเป็นไปอย่างยั่งยืน และสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา สัมภาษณ์วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอสนา พบว่ามีความเห็นที่เหมือนกัน กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มอำเภอบางบาล ต้องการความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และต้องการให้ภาครัฐมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการดูแลบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์เกิดความยั่งยืน เช่นเดียวกับ สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอสนา ซึ่งมีความต้องการให้พัฒนาคลองสาน (คลองขุด) ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้เหมือนเดิม ทั้งนี้ ต้องการให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และภาครัฐควรมีงบประมาณและบุคลากรมาร่วมในการดำเนินการ

3.3 ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ต้องการให้สนับสนุนองค์ความรู้เชิงวิชาการ และหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงเทศบาลตำบลบางบาล ต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาชุมชนที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มนำเสนอ โดยนำไปบรรจุเป็นแผนพัฒนาของเทศบาลและจัดสรรงบประมาณ โครงการลงพื้นที่ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมสนับสนุนองค์ความรู้เชิงวิชาการรวมทั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลบางบาล) ต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาชุมชนที่มีการนำเสนอมากขึ้น”

(นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาชุมชน และมีการนำแผนไปปฏิบัติให้มากขึ้น”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่มี แผนงาน โครงการในพื้นที่มากจนเกินไปทำให้ ผู้รับผิดชอบมีภาระหน้าที่ ที่ซ้ำซ้อนมาก อาจจะทำให้ขาดความรอบคอบ ระมัดระวังในการ ดำเนินการได้”

(อาจารย์ยิ้มศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชน จากเลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสมาชิกสภา องค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ซึ่งได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบางบาล ควรเปิดโอกาสให้สภา องค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม เข้าร่วมฟังการแถลงนโยบาย หรือชี้แจงงบประมาณด้วยและในการ อนุมัติให้เอกชนทำโครงการในชุมชน ควรให้ภาคประชาชนได้มีการตรวจสอบได้”

(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“เมื่อมีการนำเสนอแผนพัฒนาชุมชนไปยังเทศบาลตำบลบางบาล ต้องการให้ เทศบาลนำไปบรรจุในแผนพัฒนา 4 ปีของเทศบาล ด้วย”

(นายอภิชาติ คำสวด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา มีข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนพบว่าข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ เป็นเรื่องการสื่อสารเพื่อให้ ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน และภาครัฐ ต้องสนับสนุนองค์ความรู้เชิงวิชาการให้กับชุมชน อีกทั้งกลุ่มประชากรบางส่วนมองว่า สภาองค์กร ชุมชนตำบลชานนา ยังขาดความชัดเจน และขาดการขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ชุมชนตำบลชานนา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน พบว่า ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา เลขานุการ และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็น ในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“เกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน พบว่าควรมีการสื่อสารให้ประชาชน ได้รับรู้ บทบาท หน้าที่ และต้องมีพื้นที่ให้ได้พูดคุย ปรึกษาหารือร่วมกัน”

(นางสาววิชญาพัส การมิตรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“เห็นควรมีหลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อสม. ตำรวจชุมชน ประชาชนทั่วไป เพื่อให้รับทราบปัญหาที่เกิดภายในชุมชน และสามารถนำไปเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลชานา) ได้”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน”

(นายเสวก พุงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา) ซึ่งได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้ว่า

“ต้องการให้สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา นำเสนอแผนพัฒนาชุมชนมาให้ชัดเจน ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลชานา มีเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่พร้อมให้การสนับสนุน”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน พบว่ามีความเห็นที่เหมือนกัน กล่าวคือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม ต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านองค์ความรู้เชิงวิชาการให้กับชุมชน และต้องการความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลบางบาล) ในการนำแผนของชุมชนไปบรรจุเป็นแผนของเทศบาล ซึ่งสภาองค์กรชุมชนตำบลชานาเอง ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน คือ ต้องการให้หลายหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ได้แก่ นักปกครองท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) อาสาสมัครสาธารณสุข ตำรวจชุมชน ประชาชนในชุมชน และนำเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลชานา นำไปบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

3.4 ข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนกล่าวคือ ต้องการให้สมาชิกแต่ละหมู่บ้าน เทศบาลตำบลบางบาล นักปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นในพื้นที่ ได้เห็นความสำคัญของการเปิดเวทีปรึกษาหารือกัน และให้ความร่วมมือให้มากกว่าเดิม

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ซึ่งพบว่าประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มอำเภอบางบาล รองประธานสภา และเลขานุการได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“การจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนในบางครั้ง ยังขาดความร่วมมือจากผู้แทนกลุ่ม ชมรม ฉะนั้น หากต้องการให้เวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนประสบความสำเร็จ ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้แทนกลุ่มแต่ละหมู่บ้านมากขึ้นกว่าเดิม”

(นายพงศ์พานิช ดนุพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในเวทีปรึกษาหารือด้วย เช่น เทศบาลตำบลบางบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องเข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนด้วย”

(นางนิรมล คำสศ รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“เห็นควรจัดให้มีการประชุมใหญ่ และให้ชาวบ้านในชุมชนได้เข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนด้วย เพื่อจะได้ตื่นตัวและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และควรมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ผลงาน เพื่อสื่อให้ประชาชนได้รับรู้ด้วย”

(นายณรงค์ บัวจจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อีก 2 ท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้ ดังนี้ว่า

“เห็นควรจัดให้มีการประชุมใหญ่ ประชาชนในพื้นที่อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และภายหลังจากการจัดเวทีปรึกษาหารือกันแล้ว ยังขาดการติดตามผลจากการประชุม จึงควรมีการติดตามผลจากการประชุมครั้งก่อนด้วย”

(อาจารย์อัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“คงต้องหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะโน้มน้าวให้ประชาชนสนใจเข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือกันมากขึ้นกว่าเดิม”

(นายอภิชาติ คำสศ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

บุคลากรคนสำคัญในพื้นที่อีกท่านหนึ่ง คือ นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้ดังนี้ว่า

“ต้องการให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเวทีปรึกษาหารือด้วย เช่น เทศบาลตำบลบางบาลและผู้ใหญ่บ้าน ต้องเข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนด้วย”

(นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา มีข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน พบว่า ช่วงเวลาในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน กล่าวคือประชาชนในวัยทำงาน ต่างมีเวลาว่างไม่ตรงกัน รวมทั้งโครงการที่เข้ามาในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นงานเร่งด่วนมีเวลาจำกัด ทำให้การจัดเวทีปรึกษาหารือกันทำได้ค่อนข้างจำกัด จึงควรให้มีการจัดสรรเวลาในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนให้เหมาะสม

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชานนา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ซึ่งพบว่า เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอเสนา และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“เมื่อมีโครงการเข้ามาในพื้นที่ ต้องการให้มีระยะเวลาในการดำเนินการมากกว่าเดิม เนื่องจาก โครงการส่วนใหญ่ มีเวลาจำกัด ทำให้ขาดการปรึกษาหารือ ของประชาชน”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ควรมีการปรับเวลาจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนในช่วงเวลาเย็น หลังเลิกงานเพื่อให้คนทำงานได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม”

(นางสาวจันทิมา ไกรจิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา และผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชนไว้เช่นกัน ว่า

“การจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน องค์กรการบริหารส่วนตำบล พร้อมให้การสนับสนุน ด้านบุคลากร สถานที่ เจ้าหน้าที่ และองค์ความรู้ ซึ่งปัจจุบันมีการให้ความร่วมมือ อย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมออยู่แล้ว”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ส่วนมากเมื่อมีโครงการเข้ามาในพื้นที่ จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ทำให้เวลาปรึกษาหารือกันมีจำกัดขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำในการปรึกษาหารือ และช่วงเวลาว่าง ไม่สัมพันธ์กัน”

(นายอิม ไกรพันธ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมด้านการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน มีความแตกต่างกัน โดยพบว่า สภากลางชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ต้องการให้ทุกภาคส่วน ได้แก่ เทศบาลตำบลบางบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน ในขณะที่ สภากลางชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ต้องการเวลาในการจัดเวทีปรึกษาหารือกันของประชาชน เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านการจัดสรรเวลาว่างให้ลงตัว และโครงการจากภาครัฐที่ลงมาในพื้นที่มีเวลาค่อนข้างจำกัด

3.5 ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สภากลางชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า กิจกรรมในด้านนี้ ยังไม่ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรม ควรมีหน่วยงานที่เข้ามาร่วมสนับสนุนสภากลางชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ให้มีความเข้มแข็งเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องการให้ประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน นำจุดเด่นของชุมชนมาส่งเสริมและพัฒนาสร้างคุณค่าต่อเนื่อง และนำองค์ความรู้จากภาครัฐ หรือองค์กรเอกชน มาร่วมพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืนด้วย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่า ประชาชนสภากลางชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล รองประธานสภา และสมาชิกสภาได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ว่า

“หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น เทศบาลตำบลบางบาล ภาคราชการ อาสาสมัคร เป็นต้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในพื้นที่ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาในพื้นที่ชุมชน ต้องมีการแก้ไขทันทีไม่ควรปล่อยให้ปัญหามานพลาจนแก้ไขได้ยาก”

(นายพงศ์พานิช ตุนพันธ์ ประธานสภากลางชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักปกครองท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง”

(นางนิรมล คำสาด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนทุกบ้าน อย่างน้อยบ้านละ 1 คน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยการเข้าร่วมเวทีประชาคม เข้าร่วมเสนอแนะความเห็น และกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน”

(นายอภิชาติ คำสาด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม และประชาชนตำบลบ้านกุ่ม ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้ ดังนี้ว่า

“สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สมควรจะต้องมีการจัดกิจกรรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนด้วย”

(อาจารย์ยัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“ประชาชนต้องมีส่วนร่วมเสนอแนะให้มากกว่านี้ และสภาองค์กรชุมชนตำบลสมควรจะต้องนำความต้องการ ความคิดของชุมชน มาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ และต้องจัดให้มีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าโอท็อปในชุมชน”

(นายธงชัย อวนกลิ่น ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

ในขณะที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้ดังนี้ว่า

“เห็นควรให้มีการค้นหาจุดเด่นของชุมชนให้พบ เช่น อำเภอบางบาลมีทรัพยากรธรรมชาติ คือ มีน้ำ ดิน ทราย เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนก่อน และส่งเสริมให้ตรงประเด็นที่โดดเด่น ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีวิธีการในการบริหารงบประมาณ ด้วยตนเอง ที่ผ่านมารัฐเป็นผู้คิดโครงการและให้ประชาชนทำ แต่ไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา มีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งพบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา มีความเข้มแข็งในเรื่องการผลิตอาหารที่ส่งเสริมเป็นสินค้า

โอท็อป คือ ผลิตภัณฑ์ 3 กรอบ ได้แก่ กระจายสารท หมีกรอบ และทองม้วน แต่ยังคงขาดกระบวนการจัดจำหน่ายสินค้าอย่างเป็นระบบ และขาดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลชายนา เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา และสมาชิกสภา ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“เห็นควรให้มีการฟื้นฟูกิจกรรมโอท็อป ของชุมชน ให้มีการจัดหาวิทยากรมาสอน มีสถานที่ให้จำหน่ายสินค้าที่ชุมชนผลิตได้”

(นางสาววิชญาพัส การมิตรี ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องสร้างให้ชุมชนเห็นความสำคัญของกิจกรรมในชุมชนต้องสร้างกลุ่ม องค์กรในชุมชน ให้มีความน่าเชื่อถือ และนำเข้าร่วมกิจกรรมต้องสร้างให้เกิดวินัยในชุมชน มีการติดตามประเมินผลกิจกรรมของชุมชน”

(นางสาวจันทิมา ไกรชิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ นักปกครองท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6) สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา และประชาชนตำบลชายนา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้ ดังนี้ว่า

“ปัจจุบันประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนขาดแรงจูงใจ ขาดผู้นำกลุ่มประชาชนมาเป็นแนวร่วม ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความมีจิตสาธารณะ”

(นายсім ไกรพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน”

(นายเสวก พวงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

“ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของชุมชน”

(นางพรทิพย์ พึ่งเป้า ประชาชนหมู่ 7 ตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

ในขณะที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชายนา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนไว้ ดังนี้ว่า

“ชุมชนเข้มแข็ง ต้องประกอบด้วย 1) ประชาชนมีส่วนร่วม 2) มีความรักในถิ่นฐานบ้านเกิด 3) มีจิตสาธารณะ 4) มีการปรับทัศนคติ ให้เห็นพ้องกับวิถีชุมชน และ 5) ต้องมีความสามัคคี”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชานา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนพบว่า สภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาพองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา มีความต้องการที่เหมือนกัน คือ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาพองค์กรชุมชนตำบล และภาครัฐ รวมถึงเอกชนที่มีศักยภาพสูง มาร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสภาพองค์กรชุมชนตำบล เนื่องจากสภาพองค์กรชุมชนตำบลทั้ง 2 แห่ง ยังขาดองค์ความรู้ ขาดทักษะในด้านการตลาด เพื่อที่จะส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาทของสภาพองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาพองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอเสนา

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาพองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาพองค์กรชุมชน ตำบลชานา
3	แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาทของสภาพองค์กรชุมชนตำบล			
3.1	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	เหมือน	-ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น -ต้องการให้ภาครัฐร่วมสนับสนุนส่งเสริมการผลิตสินค้าของชุมชน	-ต้องการให้ผู้นำมีบทบาทในการดึงชุมชนให้มีส่วนร่วม ร่วมกับกิจกรรมของชุมชน -ภาครัฐต้องสนับสนุนด้านวิชาการและการตลาด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานา
3.2	ด้านการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติชุมชนอย่างยั่งยืน	เหมือน	-ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน - ภาครัฐต้องมาร่วมดูแล ส่งเสริม พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	-ต้องการหาแนวร่วมที่มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสาสามารถร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน -ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาเป็นผู้นำในการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติชุมชน
3.3	ด้านการมีส่วนร่วมเสนอแนะแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	แตกต่าง	-ต้องการองค์ความรู้จากนักวิชาการ ในการเขียนแผนพัฒนาชุมชน -ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบล บางบาล) เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาชุมชน และต้องการเข้าร่วมฟังการแถลงนโยบาย หรือชี้แจงแผนงบประมาณของเทศบาลตำบล บางบาล ด้วย	-ต้องการให้มีการสื่อสารให้ประชาชนในชุมชน รับรู้ บทบาท หน้าที่ของตน -ต้องการให้เกิดความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นในชุมชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นการเปรียบเทียบ	เหมือน/ แตกต่าง	สภาองค์กรชุมชน ตำบลบ้านกุ่ม	สภาองค์กรชุมชน ตำบลชานนา
3.4	ด้านการจัดให้มีเวที ปรึกษาหารือกันของ ประชาชน	แตกต่าง	ปรึกษาหารือกันของ ประชาชน - ควรมีการติดตามผล จากการประชุมครั้ง ก่อน ๆ ด้วย	-การจัดสรรเวลาใน การปรึกษาหารือกัน ของประชาชนไม่ สามารถทำได้อย่าง เหมาะสม -การพิจารณา โครงการที่ลงมาใน พื้นที่ส่วนมากจะ เร่งรีบ และมีเวลา จำกัด
3.5	ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรชุมชน ในตำบลเกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืน	แตกต่าง	-ไม่มีกิจกรรมที่ ปรากฏเป็นรูปธรรม โดดเด่น -ต้องการให้ ประชาชนในชุมชนมี ส่วนร่วมกับกิจกรรม มากขึ้น -ต้องการให้ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน มีส่วน ร่วมสนับสนุน กิจกรรมของสภา องค์กรชุมชนตำบล	-ต้องการให้ภาครัฐ สนับสนุนช่องทาง การจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

3.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

นอกจากความเห็นเกี่ยวกับบทบาทตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลดังกล่าวมานำเสนอ ดังนี้

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาล พบว่ามีข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ต้องการให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสนับสนุนงบประมาณให้กับสภาองค์กรชุมชนตำบลได้ และควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในท้องถิ่นด้วย สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาล ควรมีการประชาสัมพันธ์ สื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล และโครงการที่มีผลกระทบที่อาจจะเกิดกับชุมชน ผู้นำกลุ่ม ชุมชน ควรมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรบ้าง เพื่อมิให้รับผิชอบภารกิจที่มากเกินไป หลายท่านมีตำแหน่งที่รับผิดชอบหลายตำแหน่งมากจนเกินไป ปัญหาหลักที่สำคัญในชุมชน ที่ควรได้รับการแก้ไขแบบเร่งด่วน คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปากท้องของชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบล ไม่ควรปล่อยให้เป็นที่หน้าของสภา ที่ขับเคลื่อนเองแบบไร้ทิศทาง ประชาชนควรมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบล ให้มากกว่าเดิม และภาครัฐต้องส่งเสริมองค์ความรู้ เทคโนโลยี ส่งเสริมด้านการตลาด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และประโยชน์ของสภาองค์กรชุมชนตำบล รวมถึงผู้นำสภาองค์กรชุมชนตำบล ต้องเป็นผู้นำที่แท้จริงให้ชุมชนเชื่อมั่นได้

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม พบว่า ประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการ มีความคิดเห็น ดังนี้

“ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสนับสนุนงบประมาณให้สภาองค์กรชุมชนตำบลได้ เพื่อให้แผนงานพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็ง สภาพัฒนาการเมืองเป็นเป้าหมายต่อไปของสภาองค์กรชุมชนตำบลในอนาคต พัฒนาต่อยอดไปสู่ตำบลจัดการตนเอง”

(นายพงศ์พานิช ตนะพันธ์ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกลุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ภาครัฐมีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ต้องพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตำบลสำคัญ”

(นางนิรมล คำสวด รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“สภาต้องสื่อสารกับประชาชนให้มากขึ้น ให้ประชาชนยอมรับ และมีส่วนร่วมในเรื่อง ที่มีผลกระทบกับชุมชน ประชาสัมพันธ์การทำงานของสภาฯ อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอทำงานแบบบูรณาการในองค์รวมกับทุกภาคส่วน ควรมีการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรม ของสภาให้ต่อเนื่อง เข้มแข็ง ควรจัดให้มี “กองทุน” สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสภา”

(นายณรงค์ บัวขจร เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอ บางบาล นักปกครองท้องถิ่น ประชาชนตำบลบ้านกุ่ม และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ไว้ ดังนี้

“หลักการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นเรื่องที่ดี แต่ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้นำไม่สามารถนำสมาชิกได้จริง และจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสมาชิกกลุ่ม ชุมชน ไม่ควรเป็นคนเดิม ๆ ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้คนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี ไม่มีภาระหน้าที่งานซ้ำซ้อนเกินไป ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (ปากท้อง) ของประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้ รับการแก้ไข และยังไม่มีการสนับสนุน ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง”

(อาจารย์อัมศักดิ์ วัชรบรรพต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559)

“ภาครัฐ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (เทศบาลตำบลบางบาล) นักปกครองท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) ควรให้ความสำคัญ และร่วมเสนอแนะ แนวทางในการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบล อย่างต่อเนื่อง และไม่ควรปล่อยให้สภาขับเคลื่อนไปเองแบบไร้ทิศทาง”

(นายอภิชาติ คำสวด สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ภาครัฐมีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ต้องพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตำบลสำคัญ”

(นายชาติชาย แสงจักร กำนันตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559)

“ต้องการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมกับสภาองค์กรชุมชนมากกว่าเดิม ให้สภาหาวิธีนำชาวบ้านไปร่วมกิจกรรมได้ในการจัดประชุมของสภาองค์กรฯ ต้องการให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย”

(นางสาวอรุ โธทัย พารอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

“ประชาชนต้องมึบเทาบเทา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภา มากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันที่คินอยู่ในความครอบครองของนายทุนนอกพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ บางส่วนมีฐานะดี จึงไม่มีปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ต้องการให้ประชาชนเข้าใจบริบท ในการดำเนินชีวิต วิถีเกษตรดั้งเดิม ปัจจุบันขาดองค์ความรู้ ขาดการส่งเสริมด้านการตลาด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือ จัดกิจกรรม อบรม ส่งเสริมด้านตลาด ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน ต้องมีความเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ต่อเนื่องกันเป็นฐานความรู้ ต้องมีแหล่งเรียนรู้ของชุมชน”

(นายชงชัย อวนกลิ่น ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

“สภาองค์กรชุมชนเป็นสิ่งที่ดีที่เข้ามาในชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์มาก ในเรื่องการบริหารจัดการองค์กร ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ หากประชาชนมีความเดือดร้อนสิ่งแรกที่ควรจัดการคือ ต้องหาวิธีช่วยเหลือตนเอง ก่อนจะร้องขอต่อภาครัฐ เพื่อให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ปัญหาภายในชุมชน ชุมชนย่อมต้องรู้ดีกว่าคนนอกชุมชน ต้องมีการบริหารจัดการเศรษฐกิจของครอบครัว เช่น การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ของครอบครัวตนเอง มีการเตรียมแผนงานในอนาคต”

(นายเจริญ สุขสุลาภ ประชาชนหมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2559)

“ต้องการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ได้มีความรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ และประโยชน์ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่มให้มากกว่านี้ ในส่วนของผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นผู้ที่มีความรู้ และเป็นผู้แทนในทางความคิด ของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง”

(นายชูเกียรติ บุญมี นายกเทศมนตรีตำบลบางบาล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา พบว่ามีข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ต้องการให้สภาองค์กรชุมชนตำบล มีการสื่อสาร ความเป็นมา กิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา ให้ประชาชนได้รับรู้ และในการจัดกิจกรรมต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภามากขึ้น ควรน้อมนำแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ควรมีการแก้ไขปัญหาเสพคิดที่ระบาดในชุมชน ต้องการให้มีการส่งเสริมสวัสดิการในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพที่ควรส่งเสริมแบบถาวรให้มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวได้ ส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ สวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ ต้องมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้รับรู้กิจกรรม เห็นประโยชน์ของการมีสภา

องค์กรชุมชนตำบลชายนา และให้ความร่วมมือกับสภา ในขณะที่ภาครัฐ ต้องเป็นพี่เลี้ยงให้สภาได้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสม สภาเองต้องมีการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นในพื้นที่ด้วย มีการฟื้นฟูกลุ่ม ชมรม ถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ สมาชิกชุมชน ต้องมีส่วนร่วมเสนอความต้องการที่แท้จริงของชุมชนให้ผู้บริหารได้รับรู้ และต้องมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสภามากขึ้นกว่าเดิมด้วย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา พบว่าประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการ มีความคิดเห็น ดังนี้

“ควรมีการสื่อสารความเป็นมาของสภาองค์กรชุมชนตำบล ให้ประชาชนได้รับรู้ และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสภามากขึ้น”

(นางสาววิชญาพัศ การมิตริ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนนำแนวทางพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ประชากรในพื้นที่ประมาณ 4,920 คน ในปัจจุบัน คนวัยทำงานส่วนมากทำงานอยู่ในโรงงาน อาชีพรองลงมาคือ เกษตรกรรม ทำนา เป็นหลัก”

(นายปรานวัต พึ่งเป่า รองประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

“ต้องการให้ภาครัฐ ช่วยแก้ไขปัญญาใหญ่ในชุมชน ซึ่งปัจจุบันคือปัญหาเสพติดที่เข้ามาระบาดในชุมชนมาก”

(นางสาวมลนิชา การพงษ์ศรี เลขานุการสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นจากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา อำเภอเสนา นักปกครองท้องถิ่น ประชาชนตำบลชายนา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ไว้ ดังนี้

“ควรให้มีการจัดสวัสดิการในชุมชน กลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิม ควรมีการพัฒนาต่อเนื่อง และมีการต่อยอดส่งเสริมเป็นอาชีพที่ถาวรในปัจจุบัน ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์ จัดสวัสดิการฌาปนกิจ”

(นางสาวจันทิมา ไกรชิต สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชายนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ควรมีการสื่อสารกับชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรู้จักให้ความร่วมมือ และเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการมีสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา”

(นายเสวก พวงแก้ว สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559)

“ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดขึ้น”

(นายมณฑล กันศิริ กำนันตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล ขาดปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ไม่สามารถดึงความร่วมมือชุมชนได้ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมในชุมชนยังน้อยเกินไป ไม่ทั่วถึง”

(นายอิม ไกรพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

“ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน และมีการนำเสนอความร้องการของชุมชนที่แท้จริงให้ผู้บริหารได้รับทราบ”

(นางสาวทัศนีย์ พรหมชัย ประชาชนหมู่ 7 ตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559)

“ในปัจจุบันมองเห็นว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อ่อนแอ ภาครัฐต้องลงมาช่วย เป็นพี่เลี้ยง ให้กับสภา สร้างความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ สร้างทัศนคติที่ดี ต่อองค์กรสภา ต้องมีการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ ฟันฟูกกลุ่มสมาชิก ต่าง ๆ ถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกได้ปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมตามเจตนารมณ์ ที่กฎหมายได้บัญญัติไว้”

(นายสุเมธ ศรีอัครินทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชานนา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอแนะอื่นๆ ของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล และสภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา พบว่ามีความต้องการในที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ และสื่อสารกิจกรรมของสภาให้กับชุมชนได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ทั้งนี้ ต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชน ส่งเสริมสวัสดิการในชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งด้วย และในส่วน of ผลผลิตในชุมชน ต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ และช่วยเหลือด้านส่งเสริมการตลาด โดยต้องการให้ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาองค์กรชุมชนตำบล มากขึ้นกว่าเดิม สำหรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ต้องการให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ในขณะที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานนา อำเภอสนา ต้องการให้มีการน้อมนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจชุมชน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ และต้องการให้ภาครัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาเสพติดที่กำลังระบาดในชุมชนด้วย

ข้อสังเกต

ผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล กับสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา พบว่ามีความแตกต่างกันในปัจจุบันต่าง ๆ ดังนี้

1. บริบททางสังคม วิถีชีวิตของชุมชน วัฒนธรรม ธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของสภา องค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างชัดเจน ส่วนหนึ่งเป็นวิถีที่สืบทอดมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ความสัมพันธ์ของสมาชิกชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ มีความสนิทสนมใกล้ชิดกันดี ขณะที่ สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา กลับไม่ปรากฏว่ามีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมด้านนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากบทบาทของผู้นำสภาองค์กรชุมชน และการที่ผู้นำไม่สามารถนำชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องจึงไม่เกิดขึ้นในชุมชน

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีวิธีในการกำหนดกิจกรรมของชุมชนผ่าน “ปฏิทินตำบล” โดยกำหนดแผนงานของชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ไว้ในปฏิทินเพื่อเป็นการเตือนความจำให้กับชาวชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมด้วยการกระจายกิจกรรมให้ครบทุกหมู่บ้าน นับเป็นกลวิธีในการจัดกิจกรรม ซึ่งสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา มีเพียงการทำบุญตามเทศกาลสำคัญทางศาสนา เท่านั้น เนื่องจากชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างไม่หนาแน่น มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน

3. บทบาทของผู้นำสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ และมีวุฒิภาวะมีความเป็นผู้นำสูง สามารถสื่อสารความต้องการของชุมชนไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจได้เป็นอย่างดี นำความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งยังหาช่องทางในการจัดหางบประมาณจากทุกภาคส่วน มาสนับสนุนโครงการพัฒนาในชุมชนตำบลตามความต้องการของชุมชน ในขณะที่บทบาทผู้นำของสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา กลับพบว่า ผู้นำสภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา ไม่มีความชัดเจนในการเป็นผู้นำตามธรรมชาติ และไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน

4. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจ ให้มีความสำคัญในลำดับต้น โดยมีการจัดหางบประมาณหมุนเวียนสำหรับใช้ขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน สมาชิกสภาองค์กรชุมชนกลุ่ม ชุมชนต่าง ๆ กู้ยืมเงินกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือทำกิจกรรมได้ และมีกำหนดใช้คืนเงินในระยะยาว ถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ในขณะที่สภาองค์กรชุมชนตำบลชานา อำเภอสนา ไม่พบว่ามีกิจกรรมใดส่งเสริมเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน